

Melleruds kommun
464 80 Mellerud
kommunen@mellerud.se

2011-01-20
Dnr 43-2010:4423

Kommunbeslut

efter tillsyn av Melleruds kommun

Innehållsförteckning

Helhetsbedömning och beslut.....	3
Allmänt om tillsynen	7
Beskrivning av kommunen	8
Tillsynsprotokoll med bedömningar.....	10
Bedömningar och motiveringar	11
Förskoleverksamheten.....	17
Skolbarnsomsorgen	25

Bilageförteckning

Bilaga 1

Tillsynsprotokoll och bedömningar för kommunens grundskolor

Bilaga 2

Tillsynsprotokoll och bedömningar för kommunens gymnasieskolor

Bilaga 3

Tillsynsprotokoll och bedömningar för kommunens vuxenutbildning

Tillsyn i Melleruds kommun

Helhetsbedömning och beslut

Som huvudman för det offentliga skolväsendet i Melleruds kommun har kommunen ansvar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelser, mål och riktlinjer i skollag, läroplaner, kursplaner och andra författningar. Kommunen ska dessutom styra, leda och kvalitetssäkra verksamheten på ett sådant sätt att eleverna garanteras en utbildning av hög kvalitet.

Vid inspektion av Melleruds kommun år 2006 riktade Skolverket kritik mot kommunen med anledning av att kommunen saknade en systematisk uppföljning och analys av kunskapsresultaten inom de olika skolformerna. Skolinspektionen konstaterar vid tillsynen hösten 2010, att kommunen vidtagit åtgärder för att förbättra bristen, men att en del arbete återstår. Denna tillsyn visar att Melleruds kommun på rektors- och kommunövergripande nivå inte i tillräcklig omfattning analyserar kunskapsresultaten i grundskolan, särskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Inte heller utvärderas förskolans och skolbarnsomsorgens verksamhet i tillräcklig grad. Det saknas analyser av till exempel skillnader mellan resultat i olika ämnen och en utvärdering av de särskilda stödinsatser som görs. Det är en angelägen uppgift för kommunen att ge alla elever möjligheter att utvecklas och nå målen för utbildningen. I detta arbete är det viktigt att tidigt identifiera vilka insatser som behövs redan i de lägre åldrarna. Skolinspektionen ser att resultaten diskuteras i alltför stor utsträckning utifrån elevens förutsättningar och den upplevda bristen på studievana. Undervisning, organisation och metoder är viktigare aspekter enligt Skolinspektionen. Skolan har ett uppdrag att kompensera för socioekonomiska eller andra faktorer som kan inverka negativt på elevernas möjlighet att nå målen för utbildningen. Lärarnas förväntningar på elevernas förmåga och vilja till utveckling är avgörande för det nödvändiga arbetet att förbättra skolans resultat.

Förskolorna och skolorna har genomgående visat stor ambition i arbetet för att skapa en god arbetsmiljö och för att förhindra olika former av kränkande behandling. Barn och elever i kommunens verksamheter trivs i skolan, uppskattar sina lärare och tycker skolan är viktig. Det finns goda exempel på planer mot kränkande behandling för skolor och verksamheter, men alla planer mot kränkande behandling utgår inte från varje verksamhets eller skolas specifika behov. Kommunen har inte tagit ansvar för att det inom ramen för varje verksamhet finns en plan mot kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav.

I Melleruds kommun saknas skolläkare. Skolinspektionen kommer därför informera Socialstyrelsen, som är tillsynsmyndighet för skolhälsovården.

Skolinspektionen har i tillsynen av Melleruds kommun identifierat brister som måste åtgärdas i skolor, verksamheter och på kommunnivå. Bristerna på övergripande nivå

och i förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen redovisas under nedanstående rubriker. Brister i respektive skola återfinns i de skolbeslut som biläggs detta beslut.

Skolinspektionen har i tillsynen av Melleruds kommun identifierat följande brister inom kommunens ansvarsområden som måste åtgärdas:

- Kommunen vidtar inte tillräckliga åtgärder för att ge alla elever i grundskolan möjligheter att lägst nå mål att uppnå i alla ämnen. Kommunen ger inte alla gymnasieelever möjlighet att lägst nå grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier (1 kap. 12 § skollagen, Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Lpf 94, 2.1 Kunskaper).
- Kommunen ser inte till att det finns en plan mot kränkande behandling i enlighet med skollagen i varje särskild verksamhet, att planen följs upp och utvärderas samt att barn och elevers medverkan tillgodoses (14 a kap. 8 § skollagen, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).
- Kommunen ser inte i tillräcklig utsträckning till att rektorerna genomför sitt uppdrag i enlighet med bestämmelserna i skolförfattningarna (1 kap. 12 § skollagen, 2 kap. 2 § skollagen och Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn vid Karoliner skolan är inte anställd av Melleruds kommun (8 kap. 3 § regeringsformen, 2 kap. 2 § skollagen och 6 kap. 33 § kommunallagen).
- Kommunen följer inte i tillräcklig omfattning upp och utvärderar sina verksamheter samt tar inte tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen (1 kap. 12 § skollagen, 2 kap. 8 § skollagen, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling och Förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Kommunen erbjuder inte i alla delar den undervisning barn, elever och studerande har rätt till (1 kap 12 § skollagen, 2 kap. 9 och 13 §§ gymnasieförordningen samt Lpfö 98, 1. Förskolans värdegrund och uppdrag, 2.2 Utveckling och lärande).
- Kommunen säkerställer inte att alla elever erbjuds den garanterade undervisningstiden enligt grundskoleförordningens timplan i varje ämne (4 kap. 3 a § skollagen, Bilaga 3 skollagen och 2 kap. 2-5 §§ grundskoleförordningen).

- Vissa lokala kurser som erbjuds i gymnasieskolan uppfyller inte författningarnas krav (2 kap. 14-16 §§ gymnasieförordningen).

Tillsynen har identifierat följande brister inom förskoleverksamheten som kommunen måste åtgärda:

- Kommunen och förskolorna planerar inte, följer inte upp eller utvärderar verksamheten i tillräcklig omfattning. Kommunen och förskolorna tar inte heller tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder i tillräcklig omfattning (Förordningen (1997:702) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Förskolorna i Melleruds kommun uppfyller inte kravet på att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla sitt modersmål (Lpfö 98, 1. Förskolans värdegrund och uppdrag samt Lpfö 98, 2.2 Utveckling och lärande).
- De årliga planerna mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav (14 a kap. 8 § skollagen).
- Kommunen säkerställer inte att barngrupperna har en lämplig sammansättning (2 a kap. 3 § skollagen och Skolverkets allmänna råd för kvalitet i förskolan (s.14) /SKOLFS 2005:10).
- Barn i kommunens förskoleverksamhet som av olika skäl är i behov av särskilt stöd i sin utveckling får inte alltid den omsorg som deras speciella behov kräver (2 a kap. 3 § tredje stycket skollagen, Lpfö 98, 1. Förskolans värdegrund och uppdrag samt Lpfö 98, 2.2 Utveckling och lärande).

Tillsynen har identifierat följande brister inom skolbarnsomsorgen som kommunen måste åtgärda:

- Ledningen för kommunens fritidshem ser inte till att personalen i fritidshemmen arbetar utifrån de nationella målen (Lpo 94, Kapitel 2.8 Rektors ansvar).
- Kommunen och fritidshemmen planerar, följer upp och utvärderar verksamheten i för låg utsträckning (Förordning (1997:702) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- De årliga planerna mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav (14 a kap. 8 § skollagen och 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).

- Kommunen säkerställer inte att barngrupperna har en lämplig sammansättning och storlek (2 a kap. 3 § skollagen och Skolverkets allmänna råd för kvalitet i fritidshem (s. 17)).
- Barn i kommunens skolbarnsomsorg som av olika skäl är i behov av särskilt stöd i sin utveckling får inte alltid den omsorg som deras speciella behov kräver (2 a kap. 3 § tredje stycket och 9 § första stycket skollagen).

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen har genomfört tillsyn i Melleruds kommun av förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen, barn- och ungdomsutbildningen samt vuxnas lärande. Skolinspektionen har besökt kommunens skolor och andra verksamheter under hösten 2010.

Varje skola har efter besöket fått ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisats. För särskoleverksamhet i kommunen gäller att ett beslut skrivits per verksamhet. Skolinspektionens iakttagelser och bedömningar som rör helhetsbilden av skolorna samt verksamheterna och huvudmannens ansvar för skolväsendet i kommunen redovisas i detta beslut. Övriga verksamheter, dvs. förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen, redovisas i var sin rapport från verksamheterna och sammanfattas i beslutet. Besluten från samtliga skolor och rapporterna från övriga verksamheter bifogas som bilagor. Detta utgör Skolinspektionens slutliga beslut avseende tillsynen i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande i kommunen att nå de nationella målen. Skolinspektionen bedömer om kommunen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **Måluppfyllelse, trygg lärandemiljö, ledning och utveckling** samt **tillgång till utbildning**. Tillsynen syftar inte till att ge en heltäckande bild av all verksamhet vid den aktuella tidpunkten.

Övergripande information om tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (<http://www.skolinspektionen.se/Tillsyn/>).

Av rapporter och bilagda beslut framgår vilka skolor och verksamheter som har granskats, hur tillsynen har genomförts, vilka bedömningar som har gjorts och i vilka avseenden åtgärder behövs på de enskilda skolorna eller i de olika övriga verksamheterna.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs på de enskilda skolorna har rektor och huvudman ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits på skolorna, i övriga verksamheter och i kommunen inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Underlaget för Skolinspektionens bedömningar av kommunens ansvarstagande är dels dokument från kommunen, skolor och övriga verksamheter, dels den information som inspektörerna samlat in vid observationer, intervjuer och samtal under besöken. Beslutet grundas även på annan information om kommunen, skolor och övriga verksamheter från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem. I Melleruds kommun genomfördes intervjuer med representant för politiker och central förvaltning. Samtliga grundskolor och gymnasieskolan samt särskolan och vuxenutbildningen har besökts

men däremot inte förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen. På skolorna har intervjuer genomförts med skolledningen samt representanter för elever och personal. Vidare har intervjuer genomförts med representanter för föräldrar, personal och chefer för förskoleverksamheten samt personal, elever och chefer för skolbarnsomsorgen.

Detta beslut kompletteras med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för kommunen.

Företrädare för kommunen har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i detta beslut.

Beskrivning av kommunen

Tabell 1.

Verksamhetsform	Antal barn/elever/studerande
Förskoleverksamhet	355
Skolbarnsomsorg	267
Förskoleklass	90
Grundskola	959
Obligatorisk särskola	14
Gymnasieskola	244
Gymnasiesärskola	0
Kommunal vuxenutbildning	240
Vuxenutbildning för utvecklingsstörda	17
Svenskundervisning för invandrare	85

Källa: Kommunens verksamhetsredogörelse

Melleruds kommun, med centralort Mellerud, ligger i Dalsland vid Vänerens västra strand. I kommunen bor knappt 10 000 invånare. Det politiska ansvaret för skolverksamheten har Kultur- och utbildningsnämnden.

I kommunen finns 5 förskolor, 11 utförare av pedagogisk omsorg (tidigare familjedaghem), 6 grundskolor, obligatorisk särskola, gymnasieskola och Lärcentrum för vuxnas lärande.

I anslutning till varje grundskola, med undantag av Rådaskolan, finns skolbarnsomsorg. Den rektor som ansvarar för skola och skolbarnsomsorg i rektorsområdet ansvarar även för förskoleverksamhet. Obligatorisk särskola finns vid Rådaskolan. För gymnasiesärskola hänvisas eleverna till närliggande kommuner.

Vid gymnasieskolan, Dahlstiernska gymnasiet, finns fem nationella program: Barn- och fritidsprogrammet (BF), Estetiska programmet (ES) med inriktning musik, Naturvetenskapsprogrammet (NV), Samhällsprogrammet (SP) med inriktningarna ekonomi och samhällsvetenskap samt Teknikprogrammet (TE) och det individuella programmet (IV). På skolan finns även ett specialutformat program, Dahlstiernska programmet, som bedriver utbildning enligt förordningen om försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning. Inom ramen för de individuella programmen bedrivs i samarbete med Socialtjänsten en verksamhet för elever med stort stödbehov. Melleruds kommun samverkar med Fyrbodals övriga gymnasieskolor gällande övriga nationella program.

Inom ramen för vuxenutbildningen, Lärcentrum, erbjuds grundläggande och gymnasial vuxenutbildning, svenskundervisning för invandrare (sfi) och särvux.

Tillsynsprotokoll med bedömningar

Tillsynen har visat att åtgärder krävs inom de områden som är markerade. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Trygg lärandemiljö

Målinriktat arbete mot kränkande behandling

Plan mot kränkande behandling

Ledning och utveckling

Personalens utbildning och kompetensutveckling

Ansvarsfördelning

Rektorernas uppdrag

Tillsyn över enskilda verksamheter

Uppföljning och utvärdering

Tillgång till utbildning

Plats och valmöjligheter

Lokala utformningar

Avgifter

Skolpliktsbevakning och registerkontroll

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Kommunen vidtar inte tillräckliga åtgärder för att ge alla elever i grundskolan möjligheter att lägst nå mål att uppnå i alla ämnen.

Författningsstöd:

1 kap. 12 § skollagen
Lpo 94, 2.2 Kunskaper
Lpf 94, 2.1 Kunskaper

Motivering:

Av nationell statistik och av kommunens egna uppgifter framgår att det finns behov av att förbättra måluppfyllelsen när det gäller elevernas kunskaper.

Enligt kommunens kvalitetsredovisning för eleverna i årskurs 3 år 2009 nådde 83 procent målen i svenska och 87 procent i matematik. Resultat för svenska som andraspråk redovisas inte.

Enligt kommunens kvalitetsredovisning för de nationella ämnesproven i årskurs 5 år 2009 nådde 74 procent kravnivån i svenska, 87 procent i matematik och 80 procent i engelska. Resultat för svenska som andraspråk redovisas inte. Det saknas emellertid samlade resultat på skol- och kommunnivå för samtliga ämnen i årskurs 5.

År 2010 uppnådde 65 procent av eleverna målen i samtliga ämnen i årskurs 9. Det genomsnittliga meritvärdet¹ har under den senaste femårsperioden varit lägre än i riket. År 2010 var det genomsnittliga meritvärdet 193,4 i jämförelse med 208,8 i riket. Enligt kommunens kvalitetsredovisning för år 2009 nådde 92 procent i svenska, 86 procent i matematik och 82 procent i engelska kravnivån för de nationella ämnesproven i årskurs 9. Resultat för svenska som andraspråk redovisas inte.

För obligatoriska särskolan saknas redovisning och analys av elevernas kunskapsresultat i relation till de nationella målen för elever i grundsärskolans årskurs 5 och då skolgången avslutas.

¹ Meritvärdet räknas fram genom att bokstavsbedygen översätts till siffror där MVG ger 20, VG 15 och G 10. Därefter räknas de 16 bästa betygen samman och ger det så kallade meritvärdet. En elev som har minst 16 betyg kan alltså ha högst 320 och minst 160 poäng i meritvärde.

Skolinspektionen konstaterar att kommunen behöver vidta åtgärder så att alla elever ges förutsättningar att nå målen i alla ämnen och kurser.

Huvudområde: Trygg lärandemiljö

Bedömningsområde: Plan mot kränkande behandling

Bedömning:

Kommunen ser inte till att det finns en plan mot kränkande behandling i enlighet med skollagen i varje särskild verksamhet, att planen följs upp och utvärderas eller att barn och elevers medverkan tillgodoses.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

I kommunens skolor och verksamheter bedrivs ett aktivt värdegrundsarbete. Planerna mot kränkande behandling, som också utgör likabehandlingsplaner, är inte upprättade i enlighet med författningarnas krav. Till exempel saknas en redogörelse för vilka åtgärder, utifrån en aktuell kartläggning, som verksamheten eller skolan avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. Det saknas redogörelse för hur föregående års åtgärder genomförts och barnen/eleverna har inte alltid getts möjlighet att delta i arbetet med planen.

Huvudområde: Ledning och utveckling

Bedömningsområde: Rektorernas uppdrag

Bedömning:

Kommunen ser inte i tillräcklig utsträckning till att rektorerna genomför sitt uppdrag i enlighet med bestämmelserna i skolförfattningarna.

Författningsstöd:

1 kap. 12 § skollagen

2 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Uppföljning på individnivå av elevernas kunskapsresultat görs av lärarna. Det finns också exempel på att lärare analyserar resultaten av nationella prov och låter den ligga till grund för ett lokalt förbättringsarbete. På skolnivå saknas i de flesta fall en övergripande uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten vilket är en viktig utgångspunkt i varje skolas kvalitetsarbete och en central del av rektors ansvarsområde. Exempelvis upprättar inte skolorna någon sammanställning av kunskapsresultaten i samtliga ämnen i årskurs 5 och analyserar resultaten som ett led i att förbättra måluppfyllelsen. Som huvudman för det offentliga skolväsendet har kommunen ansvar för att rektorerna leder utbildningen i skolorna och verkar för att den utvecklas och inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn är enligt styrdokumentet ansvarig för elevernas kunskapsutveckling mot målen och för att eventuella stödbehov dokumenteras. I några av kommunens grundskolor finns elever med annat modersmål än svenska som i undervisningssituationen behöver studiehjälp på sitt modersmål. Tillsynen visar att elever som behöver studiehjälp på sitt modersmål inte får det.

Av skolbeslutet framgår att det finns skolor som uppvisar brister när det gäller individuella utvecklingsplaner, skriftliga omdömen och åtgärdsprogram.

Bedömning:

Rektorn vid Karoliner skolan är inte anställd av Melleruds kommun.

Författningsstöd:

8 kap. 3 § regeringsformen

2 kap. 2 § skollagen

6 kap. 33 § kommunallagen

Motivering:

Vid tillsynen har det framkommit att Karoliner skolans nuvarande rektor inte är anställd vid kommunen utan inhyrd via ett bemanningsföretag under en period som beräknas pågå under cirka sex månader.

En rektors uppdrag innefattar myndighetsutövning. Myndighetsutövningen kan grunda sig direkt på gällande skolförfattningar eller på delegation av den politiska nämnden. Av regeringsformen framgår vidare att myndighetsutövning mot enskild (8 kap. 3 § RF) endast kan utövas av det allmänna genom exempelvis någon som är anställd i kommunen. Av skollagen framgår att en rektor ska vara anställd i kommunen. Myndighetsutövning kan dock överlåtas till ett privat subjekt under förutsättning av det finns ett stöd i lag. Eftersom ett sådant lagstöd saknas och rektorn vid Karoliner skolan inte är anställd hos kommunen så är förfarandet, med en inhyrd rektor från ett bemanningsföretag, inte förenligt med gällande lagstiftning. Det är inte heller förenligt med kommunallagens bestämmelser om delegation att uppdraga åt en rektor som inte är anställd hos kommunen att besluta på nämndens vägnar.

Bedömningsområde: Uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Kommunen följer inte i tillräcklig omfattning upp och utvärderar sina verksamheter samt tar inte tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Författningsstöd:

1 kap. 12 § skollagen

2 kap. 8 § skollagen

Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling

Förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering:

Vid Skolverkets utbildningsinspektion 2006 framkom bland annat att skolorna hade system för att dokumentera elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska, engelska och matematik men det saknades en systematisk uppföljning och analys av kunskapsutvecklingen i övriga ämnen i relation till de kunskapsmål som anges i läroplan och kursplaner. Den nu genomförda tillsynen visar att skolorna fortfarande har brister i kvalitetsarbetet.

Tillsynen visar att uppföljning och analys behöver utvecklas i kommunen. Ett exempel som belyser detta är att kommunen inte analyserar huruvida barngruppernas storlek och sammansättning i förskolor och fritidshem är lämplig samt vilken påverkan barngruppernas sammansättning har på verksamheten.

I Kultur- och utbildningsnämndens kvalitetsredovisning, som avser förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, förskoleklass, grundskola och obligatorisk särskola samt gymnasie- och vuxenutbildning saknas analys och framförallt åtgärder för en förbättrad måluppfyllelse ur ett samlat perspektiv. Olikheterna i betygsresultat mellan pojkar och flickor beskrivs, men den övergripande analysen är begränsad och saknar förslag på åtgärder. För gymnasie- och vuxenutbildningen beskrivs bland annat resultaten vid nationella prov och andel elever med fullständigt slutbetyg i årskurs 3 i gymnasieskolan. Analys av dessa saknas samt åtgärder för att förbättra resultaten. Vad gäller uppföljning och utvärdering av kunskapsresultat avseende gymnasieskolans IV-program, obligatoriska särskolan, sfi och sårvox behöver detta utvecklas på kommunal nivå eftersom tillsynen visar att detta till stor del saknas.

Med hänsyn till de resultat som redovisats under flera år är det viktigt att kommunen i större utsträckning tar ansvar för arbetet med att öka måluppfyllelsen.

Huvudområde: Tillgång till utbildning

Bedömningsområde: Plats och valmöjligheter

Bedömning:

Kommunen erbjuder inte i alla delar den undervisning barn, elever och studerande har rätt till.

Författningsstöd:

1 kap 12 § skollagen

2 kap. 9 och 13 §§ grundskoleförordningen

Lpfö 98, 1. Förskolans värdegrund och uppdrag, 2.2 Utveckling och lärande

Motivering:

Av skolbeslut och intervjuer med utbildningschef och representant för ansvarig nämnd framgår att barn, elever och studerande inte i tillräcklig utsträckning erbjuds den verksamhet de har rätt till.

Inom förskoleverksamheten gäller det insatser för att barn med annat modersmål än svenska ska få stöd i att utveckla sitt modersmål.

I några av kommunens grundskolor finns elever med annat modersmål som inte erbjuds modersmålsundervisning. Skolinspektionen bedömer att Melleruds kommun ännu inte gjort tillräckliga insatser så att samtliga elever erbjuds modersmålsundervisning.

Bedömning:

Kommunen säkerställer inte att alla elever erbjuds den garanterade undervisningstiden enligt grundskoleförordningens timplan i varje ämne.

Författningsstöd:

4 kap 3 a § skollagen

Bilaga 3 skollagen

2 kap. 2-5 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

Skollagen föreskriver utbildningens omfattning i grundskolan genom en nationell timplan med undervisningstid fördelad på ämnen och en garanterad undervisningstid för hela grundskolan.

I Melleruds kommun saknas system på kommunnivå att säkerställa att alla elever får sin garanterade undervisningstid enligt grundskoleförordningen. I kommunen saknas gemensam timplan och kommunen bör försäkra sig om att den garanterade undervisningstiden i respektive ämne erbjuds eleverna.

Bedömningsområde: Lokala utformningar

Bedömning:

Gymnasieskolans lokala kurser uppfyller inte kraven i bestämmelserna.

Författningsstöd:

2 kap. 14-16 §§ gymnasieförordningen

Motivering:

Tillsynen visar att gymnasieskolan anordnar den lokala kursen PBTE 1500/LK - Körkortsteori vilket strider mot författningarna eftersom skolan inte erbjuder utbildning på det nationella Fordonsprogrammet (FP). Vidare behöver kommunen säkerställa att samtliga lokala kurser som erbjuds har innehåll och mål som inte kan tillgodoses genom någon av de nationellt fastställda kursplanerna. En lokal kurs får inte ersätta kurser i kärnämnen eller de kurser i karaktärsämnen som är gemensamma för ett nationellt program eller finns inom en nationellt fastställd inriktning.

Förskoleverksamheten

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i verksamheten. Skolinspektionen gör en bedömning av i vilken utsträckning verksamheten, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Melleruds kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat och intervjuer som genomförts.

Melleruds kommun erbjuder verksamhet för barn i åldrarna 1–5 år i form av förskola eller pedagogisk omsorg. Förskoleverksamheten i Melleruds kommun utgår från barnens behov när verksamheten planeras och genomförs. Kommunen och förskolorna planerar, följer upp och utvärderar verksamheten, tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att nå de nationella målen. Varje förskola upprättar en egen kvalitetsredovisning där årets arbete utvärderas, följs upp och nya mål för verksamheten fastställs. Förskolan i Melleruds kommun är synliggjord i kommunens kvalitetsredovisning. Vid samtal med personal och ledning framkommer dock att förskolans personal inte ser kvalitetsredovisningen som ett aktivt verktyg för förskolornas utveckling.

Både föräldrar, personal och rektorer uppfattar verksamheten som trygg. Förskolans personal bedriver ett aktivt värdegrundsarbete i den dagliga verksamheten för att förebygga och motverka kränkande behandling. Tillsynen visar dock att förskolornas lika-behandlingsplaner ännu inte uppfyller författningarnas krav vilket måste åtgärdas.

I Melleruds kommun är det inte självklart att barn i kommunens förskoleverksamhet, som av olika skäl är i behov av särskilt stöd i sin utveckling får den omsorg som deras speciella behov kräver. Förskolorna behöver också i högre grad främja en allsidig utveckling av de barn som har ett annat modersmål än svenska genom att medverka till att dessa barn utvecklar såväl sitt modersmål som det svenska språket.

De intervjuade föräldrarna anser att de får bra information om förskolan och sina barns utveckling bland annat genom utvecklingssamtalen, men också på annat sätt såsom föräldraråd eller föräldramöten.

Det framkommer vid intervjuerna att barngruppernas storlek kan variera och förändras ofta. Detta beror främst på den resursfördelningsmodell som finns i Melleruds kommun som medför konsekvensen att en heltidsplats kan fyllas av fler än ett barn. Barngrupperna kan bli särskilt stora beroende på att det finns många barn som är placerade 15 timmar i veckan. Rektorer uppges att det inte alltid tas hänsyn till vilka konsekvenser olika beslut kan få för gruppansättningen och det görs heller inga konsekvensutredningar.

Omdömen från intervjuad personal och föräldrar om lokaler och utemiljöer varierar. Det förekommer såväl positiva som kritiska omdömen. Skolinspektionen får indikat-

ioner på lokaler som är i dåligt skick och att en del utemiljöer är torftiga. Skolinspektionen anser dock att ytterligare granskning krävs av kommunen för att konstatera behov av förbättringar för att skapa en jämn hög kvalitet på förskolornas inne- och utemiljö.

Skolinspektionen har i tillsynen av förskoleverksamheten i Melleruds kommun identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Kommunen och förskolorna planerar inte, följer inte upp eller utvärderar verksamheten i tillräcklig omfattning. Kommunen och förskolorna tar inte heller tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder i tillräcklig omfattning (Förordningen (1997:702) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Förskolorna i Melleruds kommun uppfyller inte kravet på att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla sitt modersmål(Lpfö 98, 1. Förskolans värdegrund och uppdrag samt Lpfö 98, 2.2 Utveckling och lärande).
- De årliga planerna mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav (14 a kap. 8 § skollagen).
- Kommunen säkerställer inte att barngrupperna har en lämplig sammansättning (2 a kap. 3 § skollagen och Skolverkets allmänna råd för kvalitet i förskolan (s.14) /SKOLFS 2005:10)).
- Barn i kommunens förskoleverksamhet som av olika skäl är i behov av särskilt stöd i sin utveckling får inte alltid den omsorg som deras speciella behov kräver (2 a kap. 3 § tredje stycket skollagen, Lpfö 98, 1. Förskolans värdegrund och uppdrag samt Lpfö 98, 2.2 Utveckling och lärande)

Melleruds kommun har ansvar för att verksamhetens brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Melleruds kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet.

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen tar i tillsynen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstudier i kommunen att nå de nationella målen. Inspektionen granskar utbildningens kvalitet samt bedömer om kommunen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten.

Skolinspektionen genomför tillsyn i Melleruds kommun under hösten 2010.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut. Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas tillsammans med rapporter från förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av verksamheten, förskoleverksamhetens lärandemiljö samt tillgång**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunens förskoleverksamhet som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Melleruds kommun intervjuades ansvarig politiker, utbildningschef och rektorer från samtliga kommunens förskoleenheter. Dessutom genomfördes intervjuer med personalrepresentanter från kommunens samtliga förskolor och föräldrar med barn i verksamheten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av verksamheten

Tabell 2. Antal barn

Förskoleverksamheten	Antal barn
Förskola	300
Pedagogisk omsorg för förskolebarn	55

Källa: kommunens verksamhetsredogörelse

Förskoleverksamheten i Melleruds kommun ingår i kultur- och utbildningsnämndens ansvarsområde.

Förskoleverksamheten är organiserad i fyra rektorsområden där rektorerna ansvarar för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, förskoleklass samt grundskola årskurserna 1–3 eller 1–6 inom ett geografiskt område.

Enligt uppgifter från kommunen finns det totalt 5 kommunala förskolor, och 11 enheter med pedagogisk omsorg. Denna rapport omfattar den kommunala förskoleverksamheten dvs. förskolor och pedagogisk omsorg i kommunal regi.

Tillsynsprotokoll för verksamheten

Tillsynen har visat att åtgärder krävs inom de områden som är markerade. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande

Måluppfyllelse och resultat

Utveckling och lärande

Pedagogisk ledning och utveckling av verksamheten

Fokus på förskolans uppdrag

Utvärdering och uppföljning

Förskoleverksamhetens lärandemiljö

Fokus på utveckling och lärande

Trygg miljö för utveckling och lärande

Tillgång

Ansvar och tillgång till plats

Grupper storlek och sammansättning

Särskilt stöd

Registerkontroll och anmälningsskyldighet

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av verksamheten

Bedömningsområde: Utvärdering och uppföljning

Bedömning:

Kommunen och förskolorna planerar inte, följer inte upp eller utvärderar inte verksamheten i tillräcklig omfattning. Kommunen och förskolorna tar inte heller tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder i tillräcklig omfattning.

Författningsstöd:

Förordningen (1997:702) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering:

Enligt ledning och personal finns det olika former av pedagogisk dokumentation. I de kvalitetsredovisningar som Skolinspektionen tagit del av finns det exempel på att redovisningarna saknar bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats. Det saknas också redogörelser för vilka åtgärder förskolan planerar att vidta för ökad måluppfyllelse. Enligt personalen används inte kvalitetsredovisningen som ett led i det systematiska kvalitetsarbetet. På flera förskolor finns därför dubbla system. Utöver den officiella kvalitetsredovisningen finns ett mer osystematiskt där verksamhetens arbete ibland utvärderas och förändringar görs utan att detta syns i den mer officiella kvalitetsredovisningen.

Huvudområde: Förskoleverksamhetens lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på utveckling och lärande

Bedömning:

Förskolorna i Melleruds kommun arbetar inte så de medverkar till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla sitt modersmål.

Författningsstöd:

Lpfö 98, 1. Förskolans värdegrund och uppdrag

Lpfö 98, 2.2 Utveckling och lärande

Motivering:

I Melleruds kommun finns barn med annat modersmål än svenska. Intervjuer med personal, rektorer och utbildningschef visar att dessa barn inte får möjlighet att utveckla sitt modersmål i förskoleverksamheten.

Bedömningsområde: Trygg miljö för utveckling och lärande

Bedömning:

De årliga planerna mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:

Vid förskolorna finns likabehandlingsplaner som innefattar en plan mot kränkande behandling. Några av planerna som inspektörerna tagit del av är i det närmaste identiska och den specifika situationen på den enskilda verksamheten är inte tydlig. Skolinspektionen vill påpeka att varje verksamhet ska ha en egen plan som beskriver den rådande situationen i den specifika verksamheten. Detta gäller såväl förskolor som pedagogisk omsorg. Planerna utvärderas inte årligen och ny plan som upprättas saknar redogörelse för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras nästkommande år.

Huvudområde: Tillgång

Bedömningsområde: Grupper storlek och sammansättning

Bedömning:

Kommunen säkerställer inte att barngrupperna har en lämplig sammansättning.

Författningsstöd:

2 a kap. 3 § skollagen

Skolverkets allmänna råd för kvalitet i förskolan (s. 14)(SKOLFS 2005:10)

Motivering:

I de allmänna råden för kvalitet i förskolan står att kommunen bör genomföra konsekvensutredningar innan beslut fattas som påverkar förskolornas personaltäthet, gruppstorlek och gruppammansättning. Utredningarna bör behandla både ekonomiska och pedagogiska konsekvenser.

Av skollagen framgår att barngrupperna i förskolorna ska ha lämplig storlek och sammansättning. Rektorerne uppger att det inte alltid tas hänsyn till vilka konsekvenser olika beslut kan få för gruppammansättningen och det görs heller inga konsekvensutredningar. Vid intervjuerna säger såväl personal som rektorer att detta har fått negativa konsekvenser vid gruppammansättningarna exempelvis gällande antal barn och andel pojkar och flickor i varje grupp.

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Barn i kommunens förskoleverksamhet som av olika skäl är i behov av särskilt stöd i sin utveckling får inte alltid den omsorg som deras speciella behov kräver.

Författningsstöd:

2 a kap. 3 § tredje stycket skollagen

Lpfö 98, 1. Förskolans värdegrund och uppdrag

Lpfö 98, 2.2 Utveckling och lärande

Motivering:

Personalen uppger att alla barn inte ges särskilt stöd i sådan omfattning att det motsvarar deras behov. Problemet att tillgodose barnens behov av stöd grundar sig enligt rektorerna och personalen delvis på att resurserna fördelas centralt.

Skolbarnsomsorgen

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i verksamheten. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning verksamheten, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Melleruds kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat och intervjuer som genomförts samt i förekommande fall observationer vid besök i verksamheterna. Vid tillsynen har inget annat framkommit än att skolbarnsomsorgen till stora delar uppfyller sina uppgifter, men verksamhetens innehåll kan utvecklas.

Skolverket påpekade vid inspektionen av skolbarnsomsorgens verksamhet i Melleruds kommun år 2006 att barngruppernas storlek i relation till fritidshemmens uppgift och uppdrag borde bedömas. Skolinspektionens tillsyn visar att kommunen ännu inte åtgärdat detta.

Ledningen för kommunens fritidshem måste i högre utsträckning se till att personalen i fritidshemmen arbetar utifrån de nationella målen. Det är också viktigt att rektorerna i egenskap av pedagogiska ledare och tjänstefördelare skapar förutsättningar för personalen att planera verksamheten så att den kompletterar skolan både tids- och innehållsmässigt och barnen erbjuds en meningsfull fritid och stöd i utvecklingen. För att detta ska fungera måste kommunen på ett bättre sätt än nu, följa upp och utvärdera skolbarnsomsorgen.

Skolinspektionen bedömer att det pågår ett värdegrundsarbete på fritidshemmen. Vid samtal framkommer att elever, personal och rektorer uppfattar verksamheten, med något undantag, som trygg. Fritidshemmen har ett fungerande arbete för att förebygga och motverka kränkande behandling. Fritidshemmens verksamhet ingår i de planer mot kränkande behandling som är upprättade på grundskolorna i kommunen. Skolinspektionen vill understryka att varje fritidshem behöver göra en kartläggning av sin egen verksamhet och att åtgärderna i planen mot kränkande behandling utgår från denna kartläggning.

I kommunbeslutet redovisas vad som måste åtgärdas gällande skolbarnsomsorgen. Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det krävs åtgärder har kommunen, tillsammans med verksamheterna, ansvar för att åtgärder vidtas. Bedömningarna redovisas i tillsynsprotokollet i denna rapport.

Skolinspektionen har i tillsynen av skolbarnsomsorgen i Melleruds kommun identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Ledningen för kommunens fritidshem ser inte till att personalen i fritidshemmen arbetar utifrån de nationella målen (Lpo 94, Kapitel 2.8 Rektors ansvar).
- Kommunen och fritidshemmen planerar, följer upp och utvärderar verksamheten i för låg utsträckning (Förordning (1997:702) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- De årliga planerna mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav (14 a kap. 8 § skollagen och 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).
- Kommunen säkerställer inte att barngrupperna har en lämplig sammansättning och storlek (2 a kap. 3 § skollagen och Allmänna råd för kvalitet i fritidshem (s. 17)).
- Barn i kommunens skolbarnsomsorg som av olika skäl är i behov av särskilt stöd i sin utveckling får inte alltid den omsorg som deras speciella behov kräver (2 a kap. 3 § tredje stycket och 9 § första stycket skollagen).

Melleruds kommun har ansvar för att skolbarnsomsorgens brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Melleruds kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet.

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen tar i tillsynen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande i kommunen att nå de nationella målen. Inspektionen granskar utbildningens kvalitet samt bedömer om kommunen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten.

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av skolbarnsomsorgen i Melleruds kommun under hösten 2010.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut. Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas tillsammans med rapporter från förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av verksamheten, skolbarnsomsorgens lärandemiljö** samt **tillgång**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunens skolbarnsomsorg som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Melleruds kommun intervjuades ansvarig politiker, utbildningschef och rektorer från samtliga fritidshem i kommunen. Dessutom genomfördes intervjuer med personalrepresentanter från kommunens samtliga fritidshem, samt med barn i verksamheten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av verksamheten

Tabell 3. Antal barn

Skolbarnsomsorg	Antal barn
Fritidshem	267

Källa: Kommunens verksamhetsredogörelse

Skolbarnsomsorgen i Melleruds kommun ingår i Kultur- och utbildningsnämndens ansvarsområde. All skolbarnsomsorg i kommunen bedrivs i form av fritidshem. Samtliga fritidshem är organisatoriskt integrerade med grundskolor. Lokalerna ligger i eller i anslutning till skolans lokaler. Rektor vid respektive skola är chef för skolbarnsomsorgens verksamhet.

Tillsynsprotokoll för skolbarnsomsorgen

Tillsynen har visat att åtgärder krävs inom de områden som är markerade. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande

Måluppfyllelse och resultat

Utveckling och lärande

Pedagogisk ledning och utveckling av verksamheten

Fokus på skolbarnsomsorgens uppdrag

Utvärdering och uppföljning

Skolbarnsomsorgens lärandemiljö

Fokus på utveckling och lärande

Trygg miljö för utveckling och lärande

Tillgång

Ansvar och tillgång till plats

Grupper storlek och sammansättning

Särskilt stöd

Registerkontroll och anmälningskyldighet

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av verksamheten

Bedömningsområde: Fokus på skolbarnsomsorgens uppdrag

Bedömning:

Ledningen för kommunens fritidshem ser inte till att personalen i fritidshemmen arbetar utifrån de nationella målen.

Författningsstöd:

Lpo 94, Kapitel 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Rektorerna anser att de genom utvecklingssamtalen får indikationer på hur personalen arbetar mot de nationella målen. Rektorerna tycker dock att det skulle behövas ett forum där de kan diskutera de nationella målen mer med personalen vilket också personalen anser. Rektorerna strävar mot att personalen ska bedriva en verksamhet utifrån läroplan och Skolverkets allmänna råd för kvalitet i fritidshem. Mot bakgrund av att verksamhetens innehåll kan utvecklas bedömer Skolinspektionen att ledningen i kommunens fritidshem måste bli tydligare i sin styrning vad gäller personalens arbete utifrån de nationella målen. Det handlar om att skapa förutsättningar för personalen att planera verksamheten så att den kompletterar skolan både tids- och innehållsmässigt och att barnen erbjuds en meningsfull fritid och stöd i utvecklingen.

Bedömningsområde: Utvärdering och uppföljning

Bedömning:

Kommunen och fritidshemmen planerar, följer upp och utvärderar verksamheten i för låg utsträckning.

Författningsstöd:

Förordning (1997:702) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering:

Intervjuad personal och rektorer säger att både de och kommunen är dåliga på att följa upp det arbete som sker i verksamheten. Personalen upplever att den pedagogiska styrningen är svag.

Fritidshemmen lämnar uppgifter till skolan inför att kvalitetsredovisningen ska upprättas, men skolbarnsomsorgens verksamhet ges litet utrymme i skolornas kvalitetsredovisningar. I Skolverkets allmänna råd för fritidshem anges att det är viktigt att kommunen har system och rutiner för kontinuerlig planering, uppföljning och utvärdering av verksamheten och att resultaten används för att förbättra kvaliteten. Det anges dessutom att det är viktigt att ledningen för fritidshemmen följer upp och utvärderar hur fritidshemmen arbetar i relation till skollagen och läroplanen.

Huvudområde: Skolbarnsomsorgens lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygg miljö för utveckling och lärande

Bedömning:

De årliga planerna mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

I Melleruds kommun har respektive skola och tillhörande fritidshem oftast en gemensam likabehandlingsplan. Likabehandlingsplanerna omfattar även en plan mot kränkande behandling. Planerna innehåller en beskrivning av hur arbetet för att aktivt motverka alla former av kränkande behandling ska genomföras. De planer mot kränkande behandling som Skolinspektionen tagit del av bygger inte på kartläggning av fritidshemmets specifika behov som ska vara utgångspunkt för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. Dessutom har barnen på fritidshemmen inte varit delaktiga i upprättandet, uppföljningen och översynen av den årliga planen.

Huvudområde: Tillgång

Bedömningsområde: Grupper storlek och sammansättning

Bedömning:

Kommunen säkerställer inte att barngrupperna har en lämplig sammansättning och storlek.

Författningsstöd:

2 a kap. 3 § skollagen

Skolverkets allmänna råd för kvalitet i fritidshem (s.17)(SKOLFS 2007:35)

Motivering:

Sammansättningen av grupperna sker efter de ansökningar som föräldrarna gör. Kommunen har inte beslutat riktlinjer för sammansättning av barngrupperna. Enligt personalen är utvärdering av gruppsammansättningar och konsekvensutredningar inte prioriterat. Vid intervjuerna säger såväl personal som rektorer att detta har fått negativa konsekvenser vid gruppsammansättningarna, exempelvis gällande antal barn. I de allmänna råden för fritidshem står det bland annat att kommunen bör genomföra dokumenterade konsekvensutredningar innan beslut fattas som påverkar fritidshemmens personaltäthet, gruppstorlek och gruppsammansättning. Utredningarna bör omfatta såväl ekonomiska som pedagogiska konsekvenser.

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Barn i kommunens skolbarnsomsorg som av olika skäl är i behov av särskilt stöd i sin utveckling får inte alltid den omsorg som deras speciella behov kräver.

Författningsstöd:

2 a kap. 3 § tredje stycket skollagen

Motivering:

Vid samtal med personalen framkommer att det inte alltid utreds om barn inom skolbarnsomsorgen behöver särskilt stöd i sin utveckling trots att det finns omständigheter som tyder på detta. Enligt ledningen för skolbarnsomsorgen finns det ingen strategi kring detta. Enligt ledning och personalen finns det barn som behöver särskilt stöd även efter skoltid. Det stöd de har på skoltid erbjuds oftast inte när barnen kommer till

Skolinspektionen

33(34)

Dnr 43-2010:4423

skolbarnsomsorgen. Detta innebär, enligt personalen, att det finns barn som inte får det stöd de har rätt till.

Kommunen har ansvar för att åtgärder vidtas, såväl på skol- och enhetsnivå som på huvudmannanivå. Skolinspektionen kommer att följa upp detta och övriga beslut. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast den 20 april 2011.

Föredragande för förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen har varit Undervisningsråd Ulla-Britt Norin.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit Undervisningsråd Erik Bergeå, Jurist Charlotte Fagher och Avdelningschef Magnus Haglund.

På Skolinspektionens vägnar

Carina Abréu
Avdelningschef

Ulla-Britt Norin
Undervisningsråd

Bilaga 1

Tillsynsprotokoll och bedömningar för kommunens grundskolor

Tillsynsprotokoll och bedömningar för kommunens grundskolor

Tillsyn i Fagerlidsskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1-3

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Fagerlidsskolan och Melleruds kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Skolinspektionen konstaterar att Fagerlidsskolan åtgärdat i stort sett alla brister och förbättringsområden som påpekades i Skolverkets inspektionsrapport 2006. Skolan har bland annat arbetat fram rutiner för att följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling och har numer en plan mot kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav.

Sedan Skolverkets tillsyn har skolan även utvecklat sitt arbete med att analysera elevernas kunskapsresultat. Analysen används för att sätta in åtgärder för att förbättra resultaten. Skolan har under föregående läsår i syfte att få en ökad måluppfyllelse tillämpat exempelvis utomhuspedagogik och arbetat med tyngdpunkt på läsinlärningsprocessen. Under innevarande läsår har skolan startat upp ett arbete med att utveckla olika lärostilar för att få en mer varierad undervisning som möter elevers olika behov. Det senare genomförs även i syfte att öka elevernas inflytande över sin utbildning. Vid samtal med elever framkommer också att de upplever sig ha inflytande över undervisningen.

Trots vidtagna åtgärder ger dock inte skolan alla elever möjlighet att nå lägst målen att uppnå för årskurs tre i svenska/svenska som andraspråk och matematik. Skolinspektionen vill därför betona vikten av att skolan fortsätter sitt arbete med att höja måluppfyllelsen.

Skolinspektionen har vid sin tillsyn uppmärksammat brister i skolans arbete med särskilt stöd och utformningen av de individuella utvecklingsplanerna. Det är därför angeläget att skolan även förbättrar sitt arbete inom dessa områden och låter detta arbete ingå som en del i skolans kvalitetsarbete.

Skolinspektionen har i tillsynen av Fagerlidsskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Trots vidtagna åtgärder ger inte skolan alla elever möjlighet att nå lägst målen att uppnå för årskurs tre i svenska/svenska som andraspråk och matematik. (2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt Lpo 94, 2. Mål och riktlinjer, och 2.2. Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan).
- Lärarna ger inte eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling i tillräcklig utsträckning (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Särskilt stöd ges inte alltid till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet (1 kap. 2 § andra stycket sista meningen och 4 kap. 1 § andra stycket skollagen samt 5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Rektor och Melleruds kommun har ansvar för att Fagerlidsskolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Melleruds kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Melleruds kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsrådet Ulla-Britt Norin deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund

Enhetschef

Charlotte Fagher

Jurist

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Melleruds kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Fagerlidsskolan den 21 oktober 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Fagerlidsskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Fagerlidsskolan intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 4. Antal elever på Fagerlidsskolan

Fagerlidsskolan	Antal elever
Förskoleklass	17
Grundskoleklass årskurserna 1-3	75

Källa: Rektorn vid Fagerlidsskolan

Fagerlidsskolan tillhör skolenheten Mellerud södra i Melleruds kommun och omfattar utbildning i förskoleklass och grundskola årskurserna 1-3. Till enheten finns också fritidshem och förskola som behandlas i en annan rapport.

Skolan har en rektor som ansvarar för förskola, förskoleklass, årskurs 1-3 samt fritidshem. Skolan är organiserad i två arbetslag, ett som är kopplat till förskoleklassen och grundskolan samt ett som är kopplat till skolans stödfunktion, fritidshemmet och en förskoleavdelning.

Tillsynsprotokoll för Fagerlidsskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Trots vidtagna åtgärder ger inte skolan alla elever möjlighet att nå lägst målen att uppnå för årskurs tre i svenska/svenska som andraspråk och matematik.

Författningsstöd:

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2. Mål och riktlinjer

Lpo 94 2.2. Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan.

Motivering:

I Fagerlidsskolans kvalitetsredovisning redovisas resultaten av de nationella proven som genomförts 2010 i ämnena svenska/svenska som andraspråk och matematik för årskurs 3. Av de 30 elever som gick i årskurs 3 klarade flertalet elever samtliga delprov i respektive nationellt prov.

Av kvalitetsredovisningen framgår vidare att de elever som antingen inte genomfört proven eller inte klarat samtliga delprov varit nyligen inflyttade till Sverige eller sedan tidigare uppmärksammade av lärarna för behov av särskilt stöd. Lärarnas bedömning av vilka elever som inte når målen att uppnå sammanfaller med elevernas resultat på de nationella proven.

Skolans redogörelse i kvalitetsredovisningen och rektorns uppgifter till Skolinspektionen visar en ambition att eleverna ska nå målen och att det är skolans arbetsätt och innehåll som utvecklas för att öka måluppfyllelsen. Skolan har exempelvis påbörjat ett arbete med att utveckla olika lärstilar i undervisningen. Syftet härmed är att få en mer varierad undervisning som möter elevers olika behov.

Skolinspektionen ser positivt på att Fagerlidsskolan prövar sina undervisningsmetoder i relation till elevernas måluppfyllelse. Skolans uppdrag är dock att genom sitt arbete ge samtliga elever förutsättningar att lägst nå målen. Skolinspektionen har vid sin tillsyn uppmärksammat brister i Fagerlidsskolans arbetet med särskilt stöd. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver vidareutveckla arbetet med att följa upp och utvärdera insatta stödåtgärder i syfte att öka elevernas måluppfyllelse.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering****Bedömning:**

Lärarna ger inte eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling i tillräcklig utsträckning.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

I samband med tillsynen har Skolinspektionen tagit del av exempel på individuella utvecklingsplaner upprättade vid Fagerlidsskolan. Skolinspektionen konstaterar att dessa saknar skriftliga omdömen som innehåller en beskrivning av elevernas kunskapsutveckling i relation till de nationella målen i varje ämne. I stället används generella uttryck såsom "eleven har en utveckling som leder till att målen uppnås" utan ytterligare redogörelse av elevens kunskaper och prestationer. Det saknas vidare beskrivningar av vad skolan ska göra för att eleven ska utvecklas. Istället anges vaga beskrivningar om elevens ansvar exempelvis att eleven ska "fokusera på uppgifterna så mycket som möjligt" eller "fortsätta att visa intresse för ämnet". Bedömningarna är därför inte förenliga med syftet att de skriftliga omdömena ska ha en formativ funktion, dvs. att läraren ska lyfta fram elevens utvecklingsmöjligheter i syfte att stimulera till fortsatt lärande.

Av de individuella utvecklingsplanerna framgår inte heller alltid vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. I vissa fall saknas insatser helt och i andra fall är de mycket vagt beskrivna, som exempelvis "vi tränar".

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde: Särskilt stöd****Bedömning:**

Särskilt stöd ges inte alltid till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet

Författningsstöd:

1 kap. 2 § andra stycket sista meningen och 4 kap. 1 § andra stycket skollagen

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

I samband med tillsynen har Skolinspektionen tagit del av exempel på åtgärdsprogram och skriftliga uppföljning av insatta stödåtgärder som upprättats vid Fagerlidsskolan.

Skolinspektionen konstaterar att de skriftliga uppföljningarna inte omfattar samtliga stödåtgärder som skolan beslutat om. Vidare framgår det inte av ingivna dokument att någon egentlig utvärdering av beslutade stödåtgärder gjorts i syfte att pröva om de insatta insatserna varit tillräckliga och de mest lämpade. Ett av de granskade åtgärdsprogrammen har följts upp först efter cirka 2,5 månad. Med hänsyn till stödåtgärdernas art och omfattning borde uppföljning och utvärdering ha skett betydligt tidigare.

Skolinspektionen vill även betona vikten av att skolan vid utarbetande av åtgärdsprogram relaterar till läroplanernas och kursplanernas mål och vad man vill uppnå med stödarbetet på längre och kortare sikt. Se vidare Skolverkets Allmänna råd och kommentarer för arbetet med åtgärdsprogram.

Tillsyn i Karolinerskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Karolinerskolan och Mellerud kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Vid Karolinerskolan finns god tillgång till utbildade lärare. Det bedrivs ett gediget värdegrundsarbete och inget annat har framkommit än att eleverna trivs vid skolan. Lärarna identifierar tidigt de elever som är i behov av särskilt stöd och åtgärdsprogram upprättas. Trots ett medvetet arbete med särskilt stöd redovisar skolan en stor andel elever som inte når målen i alla ämnen. Skolans lärare uppger att de saknar förutsättningar för att kunna hjälpa eleverna fullt ut. Enligt Skolinspektionens mening är det viktigt att skolans rektor tillsammans med lärarna kartlägger vilka förutsättningar som krävs för att skolan ska kunna möta de barn som är inskrivna i Karolinerskolan. Kartläggningens syfte ska vara att identifiera vilka arbetsätt och resurser som krävs för att möta barnen i deras behov.

Skolans lärare uppger att de under en längre tid saknat ett tydligt och aktivt pedagogiskt ledarskap. De menar att rektorn inte i sitt dagliga arbete tar ansvar för att verksamheten i skolan är fokuserad på elevernas utveckling och lärande och rektorn ser inte till att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen. Dessutom anser de att rektorn inte tar ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen. Nuvarande rektor är relativt ny skolan och anser sig ännu inte ha hunnit ta tag i det pedagogiska ledarskapet fullt ut. Enligt Skolinspektionens mening är det av vikt att skolans rektor tillsammans med lärarna utvärderar skolans resultat och använder detta som underlag för att nå de nationella målen.

Skolinspektionen har i tillsynen av Karolinerskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Skolan ger inte alla elever möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen i årskurs 5 och i svenska/svenska som andraspråk och matematik i årskurs 3 (Lpo 94, 2.2 Kunskaper).
- Rektorn är inte anställd av Melleruds kommun (8 kap. 3 § regeringsformen, 2 kap. 2 § skollagen, 6 kap. 33 § kommunallagen).

- Rektorn ser inte till att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen (2 kap. 2 § skollagen, första stycket, tredje meningen, Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn tar inte ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen (2 kap. 2 § första stycket sista meningen skollagen, Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling, Lpo 94 2.8 Rektors ansvar).
- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningskraven (14 a kap. 8 § skollagen).
- Särskilt stöd ges inte i tillräcklig utsträckning till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet (4 kap. 1 § andra stycket skollagen, 5 kap. grundskoleförordningen).
- Rektorn fattar inte beslut i enlighet med bestämmelserna (8 kap. 3 § regeringsformen, 2 kap. 2 § skollagen, 6 kap. 33 § kommunallagen).

Rektor och Melleruds kommun har ansvar för att Karoliner skolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Melleruds kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Melleruds kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har juristen Charlotte Fagher deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund

Enhetschef

Erik Bergeå

Undervisningsråd

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Melleruds kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Karoliner skolan den 10 november 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Karoliner skolan, dels den information som samlats in under besöket. I Karoliner skolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av Karolinerskolan

Tabell 5. Antal elever på Karolinerskolan

Karolinerskolan	Antal elever
Förskoleklass	11
Årskurserna 1–6	111

Källa: Skolans rektor

Karolinerskolan ligger i tätorten Dals-Rostock cirka 10 kilometer utanför Melleruds tätort. Skolan ligger på sluttning av Kroppefjäll som är ett stort naturområde. Invid skolan finns god tillgång till friluftaktiviteter. Sedan 1 oktober 2010 leds skolan av en inhyrd rektor. Tidigare rektor slutade sin tjänst 30 september.

Tillsynsprotokoll för Karolinerskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolan ger inte alla elever möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen i årskurs 5 och i svenska/svenska som andraspråk och matematik i årskurs 3.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Motivering:

Av statistik och vid intervjuer med rektor, lärare och specialpedagog framkommer att ett flertal elever inte når mål att uppnå för årskurs 3 och 5. Enligt skolans egen resultat-sammanställning, från vårterminen 2009 nådde 18 av 31 målen i engelska, 19 av i matematik och 24 av 31 i svenska. Vårterminen 2010 var det 17 av 24 som nådde målen i engelska, 22 av 24 i matematik och 16 av 24 i svenska. I övriga ämnen har samtliga elever nått målen för årskurs 5 både 2009 och 2010 förutom i samhällsorienterade ämnen där fyra elever av 31 inte nådde målen.

I intervjuer med specialpedagog och lärare framkommer att skolans personal arbetar mycket med att ge elever särskilt stöd. Dock uppger lärarna att det finns brister i detta arbete. Denna bild bekräftas av både specialpedagog och rektorn. Samtliga elever som inte når mål att uppnå är kända sedan tidigare och skolans lärare har sedan länge arbetat med att stödja barnen i deras behov. Se vidare om detta under bedömningsområde "Enskild elevs rätt/särskilt stöd".

I och med tillsynen har det framkommit att Karoliner skolan saknar en systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten på både klass och skolnivå. På individnivå fungerar det bättre genom de skriftliga omdömena. Se vidare om detta under bedömningsområde "Pedagogisk ledning och utveckling av skolan/Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering". Skolinspektionen vill peka på vikten av att rektorn och lärarna, inom ramen för kvalitetsarbetet, tillsammans analyserar om samtliga elever får förutsättningar att nå målen i årskurs 3 och 5. En av anledningarna till skolans resultat kan vara att kommunen och skolan behöver bli bättre på att kartlägga förutsättningarna för att få en insikt om hur kommunen och skolan bäst ska arbeta för att möta elevers olika förutsättningar, behov och tänkande. I de intervjuer Skolinspektionen haft med lärare framkom att flera av barnen har undermåligt stöd hemifrån avseende skolgången. Lärarna menar att det är svårt att motivera både yngre och äldre barn till skolarbete. De har också noterat att det finns relativt många barn som inte vill börja i årskurs 1. Enligt Skolinspektionens mening är det viktigt när man försvarar kunskapsresultaten med att hänvisa till elevernas bakgrund att också utvärdera hur skolan ska arbeta för att möta den miljö som skolan befinner sig i. Alla elever har en ovillkorlig rätt till utbildning vilket innebär en rätt till en anpassad verksamhet som bland annat tar sin utgångspunkt i att väcka intresse och engagemang. Lärarna försöker dock kom-

pensera bristande skolintresse genom att bland annat individanpassa undervisningen. Men lärarna uppger att detta inte alltid är tillräckligt eftersom vissa elever enbart arbetar om de får ett enskilt riktat stöd. Som exempel på anpassning av undervisning gör lärare särskilt undervisningsmaterial och prov till barn som behöver detta.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Rektorn är inte anställd av Melleruds kommun.

Författningsstöd:

8 kap. 3 § regeringsformen

2 kap. 2 § skollagen

6 kap. 33 § kommunallagen

Motivering:

Vid tillsynen har det framkommit att Karoliner skolans nuvarande rektor inte är anställd vid kommunen utan inhyrd via ett bemanningsföretag under en period som beräknas pågå under cirka sex månader.

En rektors uppdrag innefattar myndighetsutövning. Myndighetsutövningen kan grunda sig direkt på gällande skolförfattningar eller på delegation av den politiska nämnden. Av regeringsformen framgår vidare att myndighetsutövning mot enskild (8 kap. 3 § RF) endast kan utövas av det allmänna exempelvis av någon som är anställd i kommunen. Av skollagen framgår att en rektor ska vara anställd i kommunen. Myndighetsutövning kan dock överlåtas till ett privat subjekt under förutsättning av det finns ett stöd i lag. Eftersom ett sådant lagstöd saknas och rektorn vid Karoliner skolan inte är anställd hos kommunen så är förfarandet, med en inhyrd rektor från ett bemanningsföretag, inte förenligt med gällande lagstiftning. Skolinspektionen har förståelse för att det kan vara nödvändigt för en kommun att hitta en tillfällig lösning för en akut uppkommen situation, men det kan inte accepteras att det fortgår under en så lång period som i detta fall.

Det är inte heller förenligt med kommunallagens bestämmelser om delegation att uppdra åt en rektor som inte är anställd hos kommunen att besluta på nämndens vägnar.

Se vidare under bedömningsområde "Rektors beslutsfattande".

Bedömning:

Rektorn ser inte till att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen, första stycket, tredje meningen

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Enligt lärarna finns det sedan lång tid tillbaka brister i det pedagogiska ledarskapet. Med detta menar lärarna att rektorn sällan leder viktiga pedagogiska diskussioner med fokus på de nationella målen. Lärarna upplever därför att rektorn inte säkerställer att lärarnas arbete sker utifrån de nationella målen. Nuvarande rektor, som påbörjade sitt uppdrag på skolan under höstterminen 2010, uppger att hon ännu inte hunnit komma in i rollen som ledare för det pedagogiska arbetet vid skolan.

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte i sitt dagliga arbete tar ansvar för att verksamheten i skolan är fokuserad på elevernas utveckling och lärande och att rektorn inte ser till att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen.

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket sista meningen skollagen

Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling

Lpo 94 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Lärarna upplever att varken tidigare eller nuvarande rektor tar ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet. Tidigare rektor diskuterade visserligen måluppfyllelsen med personalen, men han har inte förde inte diskussionen in i nästa steg, alltså vad man skulle vidta för åtgärder för att öka måluppfyllelsen. Personalen efterfrågar detta. Nuvarande rektor uppger att hon ännu inte gjort någon utvärdering av skolans resultat.

Skolinspektionen bedömer att skolans rektor måste ta ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen. Detta är extra viktigt i skola där resultaten behöver förbättras och det är ett arbete som måste ske i samtliga ämnen. För att skolans rektor ska kunna fullfölja sitt ansvar med att följa upp och utvärdera skolans samlade resultat måste lärarna följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen på individnivå och klassnivå. Det är alltså av vikt att rektorn efterfrågar lärarnas uppföljningar och utvärderingar.

Huvudområde: Skolans lärande miljö**Bedömningsområde: Trygghet och studiero****Bedömning:**

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningskraven.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:

På skolan bedrivs ett aktivt värdegrundsarbete vilket också Skolinspektionen kunde ta del av under pågående tillsyn. Under tillsynsbesöket pågick ett temaarbete med stark koppling till skolans uppdrag att främja likabehandling med mera. Men detta goda arbete till trots bedöms skolans årliga plan mot kränkande behandling inte motsvara de krav som ställs i skollagen på en plan mot kränkande behandling. Planen innehåller inte vilka åtgärder som skolan avser att påbörja eller genomföra under året utifrån en kartläggning. Kartläggningen syftar till att identifiera vilka riskmiljöer eller osunda värderingar som kan finnas i verksamheten.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde: Särskilt stöd****Bedömning:**

Särskilt stöd ges inte i tillräcklig utsträckning till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Författningsstöd:

4 kap. 1 § andra stycket skollagen

5 kap. grundskoleförordningen

Motivering:

Som tidigare nämnts finns det brister i skolans kunskapsresultat. Enligt lärarna finns det många elever med speciella behov, men det inte finns tillräckligt med resurser att kunna hjälpa dem i den utsträckning som behoven kräver. Det finns ett flertal elever med koncentrationssvårigheter och som tidigare nämnts elever som inte vill vara i skolan. Lärarna arbetar mycket med att finna former för att möta dessa barn men de känner en maktlöshet då de märker att det allt som oftast inte hjälper. Enligt både lärarna och skolans specialpedagog har skolan genomfört pedagogiska utredningar avseende samtliga barn i behov av särskilt stöd och därefter har de upprättat åtgärdsprogram. Men åtgärderna blir anpassade efter skolans resurser. Vilka enligt lärarna inte är tillräckliga.

Vanligen upprättas åtgärdsprogrammen samt följs upp och utvärderas i samband med utvecklingssamtalen. Det innebär att det är en allt för lång tid mellan upprättandet och uppföljningen och utvärderingen av åtgärdsprogrammet enligt Skolinspektionens bedömning. Specialpedagogen ska försöka få åtgärdsprogrammet att bli ett mer levande dokument som påverkar undervisningen mer. Det finns en risk enligt hennes uppfattning att åtgärdsprogrammen kan bli bortglömda mellan upprättandet och uppföljningen samt utvärderingen.

Vid intervju med lärarna framkommer att de inte är bekanta med stödformen studiehandledning på modersmålet. De menar att skolan saknar beredskap att kunna ge denna stödform. Det har förekommit någon enstaka elev med bristande språkkunskaper har fått viss hjälp via dator. Enligt både lärarna och specialpedagogen finns det elever vid skolan som behöver studiehandledning på modersmålet.

Bedömningsområde: Rektors beslutsfattande

Bedömning:

Rektorn fattar inte beslut i enlighet med bestämmelserna.

Författningsstöd:

8 kap. 3 § regeringsformen

2 kap. 2 § skollagen

6 kap. 33 § kommunallagen

Motivering:

Mot bakgrund av att rektorn inte är anställd vid kommunen, men att rektorn trots detta fattar samtliga beslut som åvilar en rektor att fatta bedömer Skolinspektionen att beslutsfattande inte sker i enlighet med bestämmelserna.

Se vidare under bedömningsområde "Fokus på skolans uppdrag".

Tillsyn i Melleruds norra rektorsområde

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Melleruds norra och Melleruds kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Vid Skolverkets senaste utbildningsinspektion 2006 framkom bland annat att Nordalskolan och Åsens skola hade väl utvecklade system för att dokumentera elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska, engelska och matematik men det saknades en systematisk uppföljning och analys av kunskapsutvecklingen i skolans övriga ämnen i relation till de kunskapsmål som anges i Lpo 94 och i kursplanerna. Den nu genomförda tillsynen visar att skolorna fortfarande har brister i kvalitetsarbetet. Rektor måste, i dialog med lärarna, arbeta med att kartlägga och utveckla skolans samlade resultat och på så sätt skaffa sig en tydligare och mer fullständig bild av skolans måluppfyllelse.

Vid Skolinspektionens besök råder en god stämning på skolorna och vid intervjuer framkommer att eleverna trivs med sina lärare och klasskamrater. Båda skolorna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete och har fungerande rutiner för att hantera enstaka fall av kränkande behandling. Skolorna måste dock utveckla sina planer mot kränkande behandling så att dessa kan bli effektiva verktyg i det vidare värdegrundsarbetet.

Skolinspektionen har i tillsynen av Melleruds norra rektorsområde identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte möjligheter att nå lägst målen att uppnå i ämnena matematik och svenska/svenska som andraspråk i årskurs 3 samt i samtliga ämnen i årskurserna 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan).
- Lärarna ger inte i tillräcklig utsträckning eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn tar inte ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas regelbundet som ett stöd och underlag för att nå de nationella målen (Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar samt Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling).

- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav (14 a kap. 8 § skollagen och 2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling).

Rektor och Melleruds kommun har ansvar för att skolornas brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Melleruds kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Melleruds kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har juristen Charlotte Fagher och undervisningsrådet Ulla-Britt Norin deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund
Enhetschef

Gerhard Eriksson
Undervisningsråd

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Melleruds kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Åsens skola den 9 november och Nordalsskolan den 10 och 11 november.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Melleruds norra rektorsområde, dels den information som samlats in under besöket. I Melleruds norra rektorsområde intervjuades rektorn, lärare, elevhälsopersonal och elever. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av Melleruds norra rektorsområde

Tabell 6. Antal elever på Nordalsskolan och Åsens skola

Nordalsskolan	Antal elever
Förskoleklass	26
Grundskolans årskurser 1–6	227
Åsens skola	Antal elever
Förskoleklass	8
Grundskolans årskurser 1–6	62

Källa: Melleruds norra rektorsområde

Melleruds norra rektorsområde innefattar Nordalsskolan och Åsens skola. Verksamheterna leds av en rektor som ansvarar för förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg, förskoleklass och årskurserna 1–6 samt skolbarnsomsorgen vid båda skolenheterna.

Nordalsskolan är centralt belägen i Melleruds tätort. Skolan byggdes på 1980 talet och inrymmer förskola, förskoleklass, grundskolans årskurser 1–6 och två fritidshemsavdelningar. Åsens skola ligger i Åsensbruk – ett brukssamhälle i norra kommundelen. Skolan, som är byggd på 1960-talet, inrymmer förskoleklass, grundskolans årskurser 1–6 och fritidshem. I Åsens skola går elever boende i Åsensbruk och området runt samhället.

Efter årskurs 6 fortsätter eleverna från Nordalsskolan och Åsens skola sin skolgång i Rådaskolan - kommunens enda 7–9 - skola.

Skolbarnsomsorgen och förskoleverksamheten bedöms i särskilda verksamhetsrapporter.

Tillsynsprotokoll för Nordalsskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte möjligheter att nå lägst målen att uppnå i ämnena matematik och svenska/svenska som andraspråk i årskurs 3 samt i samtliga ämnen i årskurs 5.

Författningsstöd:

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan

Motivering:

Skolinspektionen konstaterar att skolans resultat på de nationella ämnesproven i matematik för läsåret 2008/09 i årskurserna 3 och 5 är låga. Av kvalitetsredovisningen för 2009-2010 framgår att alla elever inte ges förutsättningar att nå uppnåendemålen i ämnena svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska i årskurs 5. Skolinspektionen konstaterar vidare att Nordalsskolan inte gjort någon samlad redovisning över kunskapsresultaten i samtliga ämnen i årskurs 5. Vid lärarintervjun framkommer dock att lärarna skriver omdömen om elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen i samband med utvecklingssamtalen, men rektorn har inte upprättat någon sammanställning över kunskapsresultaten på skolnivå. Se vidare under bedömningsområdet; Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Lärarna ger inte i tillräcklig utsträckning eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16)

Motivering:

Vid Nordalsskolan genomförs utvecklingssamtal och upprättas individuella utvecklingsplaner (IUP) med skriftliga omdömen för varje elev. Den individuella utvecklingsplanen är känd av eleverna i olika hög grad. Några elever och lärare uttrycker att den är synlig endast vid utvecklingssamtalet. De exempel på IUP som Skolinspektionen tagit del av är av varierande kvalitet. I de skriftliga omdömena ges i begränsad ut-

sträckning vägledning om var eleven befinner sig i sin utveckling i relation till de nationella målen för varje ämne.

Formuleringar under rubriken *Mål Kunskaper* är inte alltid kopplade till läroplanens och kursplanernas mål. Det finns exempel på formuleringar där mål och medel blandas ihop. Skolinspektionen har också tagit del av exempel på målformuleringar som är relaterade till läroplan och kursplaner men som kan vara svåra att utvärdera.

Skolinspektionen bedömer att Nordalsskolan måste utveckla de skriftliga omdömena så att dessa ger vägledning om elevens kunskapsutveckling i relation till de nationella målen i varje ämne.

Bedömningsområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas regelbundet som ett stöd och underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling

Motivering:

Av dokumentstudier och intervjuer framkommer att rektorn inte gör någon uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 på skolnivå.

Vid personalintervjuer framkommer att lärarna upprättat sammanställningar över elevernas kunskapsresultat i olika ämnen. Rektorn har dock inte upprättat någon sammanställning över kunskapsresultaten på skolnivå och använt detta underlag för att utveckla verksamheten mot en bättre måluppfyllelse.

Skolinspektionen vill påpeka vikten av att rektorn tar ansvar för att skolans resultat regelbundet utvärderas och att skolan använder underlaget för att ge eleverna bättre förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever.

Vid intervjuer med rektorn, elever och personal framkommer att Nordalsskolan bedriver ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Detta arbete har dokumenterats i en Likabehandlingsplan som gäller för läsåret 2009/10. Likabehandlingsplanen utgår från en kartläggning av skolans "riskområden", men den beskriver inte med utgångspunkt i denna kartläggning vilka åtgärder som avses påbörjas, genomföras och följas upp under det kommande året.

Tillsynsprotokoll för Åsens skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte möjligheter att nå lägst målen att uppnå i ämnena matematik och svenska/svenska som andraspråk i årskurs 3 samt i samtliga ämnen i årskurserna 5.

Författningsstöd:

2 kap. 6 § grundskoleförordningen
Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan

Motivering:

Av kvalitetsredovisningen för 2009-2010 framgår att alla elever inte ges förutsättningar att nå uppnåendemålen i ämnena svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska. Skolinspektionen konstaterar vidare att Åsens skola inte gjort någon samlad redovisning över kunskapsresultaten i ämnena svenska/svenska som andraspråk och matematik i årskurs 3 och i samtliga ämnen i årskurs 5. Vid lärarintervjun framkommer dock att lärarna skriver omdömen om elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen i samband med utvecklingssamtalen, men rektorn har inte upprättat någon sammanställning över kunskapsresultaten på skolnivå. Se vidare under bedömningsområdet; Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Lärarna ger inte i tillräcklig utsträckning eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen
Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16)

Motivering:

Vid Åsens skola genomförs utvecklingssamtal och upprättas individuella utvecklingsplaner (IUP) med skriftliga omdömen för varje elev. Den individuella utvecklingsplanen är känd av eleverna i olika hög grad. Några elever och lärare uttrycker att den är synlig endast vid utvecklingssamtalet. De exempel på IUP som Skolinspektionen tagit del av är av varierande kvalitet. I de skriftliga omdömena ges i begränsad utsträckning vägledning om var eleven befinner sig i sin utveckling i relation till de nationella målen för varje ämne.

Formuleringar under rubriken *Mål Kunskaper* är inte alltid kopplade till läroplanens och kursplanernas mål. Det finns exempel på formuleringar där mål och medel blandas ihop. Skolinspektionen har också tagit del av exempel på målformuleringar som är relaterade till läroplan och kursplaner men som kan vara svåra att utvärdera.

Skolinspektionen bedömer att Åsens skola måste utveckla de skriftliga omdömena så att dessa ger vägledning om elevens kunskapsutveckling i relation till de nationella målen i varje ämne.

Bedömningsområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas regelbundet som ett stöd och underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling

Motivering:

Av dokumentstudier och intervjuer framkommer att rektorn inte gör någon uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 på skolnivå.

Vid personalintervjuer framkommer att lärarna upprättar sammanställningar över elevernas kunskapsresultat i olika ämnen. Rektorn har dock inte upprättat någon sammanställning över kunskapsresultaten på skolnivå och använt detta underlag för att utveckla verksamheten mot en bättre måluppfyllelse.

Skolinspektionen vill påpeka vikten av att rektorn tar ansvar för att skolans resultat regelbundet utvärderas och att skolan använder underlaget för att ge eleverna bättre förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever.

Vid intervjuer med rektorn, elever och personal framkommer att Åsens skola bedriver ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Detta ar-

bete har dokumenterats i en Likabehandlingsplan som gäller för läsåret 2009/10. Lika-behandlingsplanen utgår från en kartläggning av skolans "riskområden", men den beskriver inte med utgångspunkt i denna kartläggning vilka åtgärder som avses påbörjas, genomföras och följas upp under det kommande året. Det framgår inte heller i vad mån barnen och eleverna har medverkat vid upprättandet av planen.

Tillsyn i Åsebro Skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Åsebro Skola och Melleruds kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Åsebro skola behöver bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete för att kunna förbättra kunskapsresultaten. Skolan ger inte alla elever möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen i årskurs 5 och i svenska och matematik i årskurs 3. Därtill behöver skolans rektor i högre utsträckning ta ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och därigenom använda detta underlag för att nå de nationella målen. Enligt Skolinspektionens mening är det viktigt att skolans rektor tillsammans med lärarna kartlägger vilka förutsättningar som krävs för att skolan ska kunna möta de barn som är inskrivna i Åsebro Skola. Kartläggningens syfte ska vara att identifiera vilka arbetsätt och resurser som krävs för att möta barnen i deras behov. I tillsynen har det framkommit att lärare, rektorn och specialpedagogen upplever att särskilt stöd inte ges i tillräcklig utsträckning till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet. Det har även framkommit i tillsynen att både lärarna och rektorn ser vissa svårigheter i sitt arbete i och med att elever inte får tillräcklig hjälp med skolarbetet hemifrån. Lärarna anser själva att de försöker kompensera detta genom anpassade arbetsätt. Men så som Skolinspektionen uppfattar det sker inte detta med en systematik, det vill säga genom att skolan noggrant kartlägger barnens förutsättningar och behov och sedan anpassar arbetet i verksamhet med utgångspunkt i detta.

Inget annat har framkommit än att eleverna upplever sin skola som både trygg och trivsamt. Enligt intervjuade lärare finns ett stort fokus på värdegrundsrelaterade frågor. Men lärarna och rektorn behöver dock tillsammans åtgärda de brister som finns i skolans plan mot kränkande behandling.

Skolinspektionen har i tillsynen av Åsebro Skola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Skolan ger inte alla elever möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen i årskurs 5 och i svenska/svenska som andraspråk och matematik i årskurs 3 (Lpo 94, 2.2 Kunskaper).

- Rektorn tar inte ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen (2 kap. 2 § första stycket sista meningen skollagen, Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling, Lpo 94 2.8 Rektors ansvar).
- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningskraven (14 a kap. 8 § skollagen).
- Särskilt stöd ges inte i tillräcklig utsträckning till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet (4 kap. 1 § andra stycket skollagen, 5 kap. grundskoleförordningen).

Rektor och Melleruds kommun har ansvar för att Åsebro Skolas brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Melleruds kommun meddelas. Skolinspektionen vill även att skolan då lämnar en skriftlig sammanställning av måluppfyllelsen i samtliga ämnen i årskurs 5 och svenska, svenska som andra språk och matematik i årskurs 3. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Melleruds kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har juristen Charlotte Fagher deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund

Enhetschef

Erik Bergeå

Undervisningsråd

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Melleruds kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Åsebro Skola den 11 november 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Åsebro Skola, dels den information som samlats in under besöket. I Åsebro Skola intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av Åsebro Skola

Tabell 7. Antal elever på Åsebro Skola

Åsebro Skola	Antal elever
Förskoleklass	18
Årskurserna 1–6	76

Källa: Skolans rektor

Åsebro Skola är en relativt liten skola på den så kallade Dalboslätten, mellan tätorten Mellerud och Vänersborgs kommun. I skolan, som byggdes i slutet på 1950-talet finns en fritidsavdelning, förskoleklass samt årskurserna 1-6.

Tillsynsprotokoll för Åsebro Skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolan ger inte alla elever möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen i årskurs 5 och i svenska/svenska som andraspråk och matematik i årskurs 3.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Motivering:

Det finns ingen sammanställning av skolans resultat för alla ämnen. Men sedan några år tillbaka finns kunskaps-sammanställningar på individnivå genom de skriftliga omdömena. Enligt rektorn kommer skolan ställa samman de resultat som träder fram genom de skriftliga omdömena.

Enligt rektorn finns det många elever med olika behov av särskilt stöd och därav finns det flera barn som inte når mål att uppnå för årskurs 3 och 5. När det gäller uppnådda resultat på de nationella ämnesproven visar skolans sammanställning att sex av 15 elever inte nådde målen i engelska och svenska och att två av 15 inte nådde målen i matematik. Intervjuade lärare uppger att de nu under höstterminen frekvent har diskuterat resultaten på de nationella proven. Syftet är att försöka få en förståelse för varför resultaten ser ut som de gör och utifrån denna vetskap kunna sätta in adekvata åtgärder för öka måluppfyllelsen.

Det finns enligt lärarna flera elever som inte får tillräcklig hjälp med skolarbetet hemifrån. Se vidare om detta under bedömningsområde "Enskild elevs rätt/särskilt stöd". För att motverka detta har lärarna försökt nå föräldrarna genom speciella föräldramöten. De har också försökt bli tydligare både mot föräldrar och mot elever om de nationella målen innebörd. Syftet med detta har varit att väcka intresse och lust att lära. I och med att flertalet elever kommer från olika jordbruksfastigheter runt om på Dalboslätten har lärarna även försökt väva in jordbruksrelaterade frågor i undervisningen. Enligt rektorn försöker skolans lärare möta den bristande måluppfyllelsen med varierade arbetssätt och individanpassning. Flera av lärarna använder läroböcker i allt mindre utsträckning i undervisningen. Istället försöker lärarna hitta annat mer anpassat material.

När de trots alla dessa försök inte får den kunskapsutveckling som motsvarar målen, upplever både rektorn, specialpedagogen och lärarna att det i kommunen saknas beredskap för att stödja skolan i dess strävan att få alla barnen att nå målen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket sista meningen skollagen

Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling

Lpo 94 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Som tidigare nämnts tar inte rektorn ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas. Skolans lärare skriver omdömen i samtliga ämnen och årskurser så underlag finns för att sammanställa skolans resultat. För att skolans rektor ska kunna fullfölja sitt ansvar med att följa upp och utvärdera skolans samlade resultat måste lärarna följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen på individnivå och klassnivå. Det är alltså av vikt att rektorn efterfrågar lärarnas uppföljningar och utvärderingar.

Enligt lärarna är rektorns arbetssituation överbelastad. De anser att rektorn därmed har svårt att bland annat hinna med och problematisera skolans kunskapsresultat.

Enligt Skolinspektionens mening är det viktigt för Åsebro Skola att få tillgång samlad kunskapsbild för att kunna arbeta vidare mot en ökad måluppfyllelse.

Huvudområde: Skolans lärande miljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningskraven.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:

Vid Åsebro Skola bedrivs ett kontinuerligt arbete för att förhindra kränkande behandling. Skolans plan mot kränkande behandling kan dock inte anses motsvara vad lagen kräver. I planen anges exempelvis inte vilka mål som skolan behöver arbeta mot och

vilka insatser som krävs för att nå målen utifrån den kartläggning av skolan riskmiljöer som lärare genomfört tillsammans med sina elever. Skolans lärare har låtit eleverna markera på en karta vilka miljöer på skolan som upplevs som mindre trygga. Skolinspektionen vill också uppmärksamma Åsebro Skola på att det även är viktigt att kartlägga om det på skolan finns negativa värderingar såsom homofobi eller rasism med mera eller särskilda situationer som upplevs som kränkande. Skolans plan saknar också en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Särskilt stöd ges inte i tillräcklig utsträckning till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Författningsstöd:

4 kap. 1 § andra stycket skollagen

5 kap. grundskoleförordningen

Motivering:

Såväl rektorn som lärare uppger att det vid skolan finns ett flertal elever som är i behov av särskilt stöd. Enligt både rektor och lärare har kommunens stödorganisation minskat, trots större och allt mer komplexa behov hos eleverna. Både rektorn och lärarna känner en oro över att skolan inte räcker till för att svara upp mot elevernas behov. De upplever att elevernas behov av specialpedagogisk kompetens är större än tillgången.

Vid klasskonferenser, där också skolans specialpedagog deltar, diskuteras måluppfyllelse och elevernas behov kontinuerligt. Enligt rektorn, specialpedagogen och skolans lärare upprättas alltid åtgärdsprogram vid konstaterat behov. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av är god kvalitet.

Enligt specialpedagogen är lärarna öppna för diskussioner om hur de kan förbättra sitt sätt att undervisa och de stöttar varandra i det pedagogiska arbetet.

Tillsyn i Rådaskolan

Grundskola årskurserna 7-9

Obligatorisk särskola årskurserna 7-10

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Rådaskolan och Melleruds kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Skolinspektionen konstaterar att Rådaskolans resultat de senaste fem åren är lägre än motsvarande resultat för riket i stort. 2009 var det svagaste året då drygt 40 procent av eleverna lämnade grundskolan utan att ha nått minst betyget godkänt i samtliga ämnen. Rådaskolan omorganiserades från att under en period varit en grundskola för årskurserna 8-9 till att inför läsåret 2009/2010 bli en grundskola för årskurserna 7-9. Enligt rektorn och lärarna har denna förändring tillfälligt påverkat skolans resultat eftersom skolan fick nya elever i både årskurs 7 och 8 vid samma tillfälle. Skolinspektionen har efter tillsynsbesöket tagit del av Skolverkets statistik för år 2010, som visar att 35 procent av eleverna lämnade grundskolan utan att ha nått minst betyget godkänt i samtliga ämnen.

Kunskapsresultaten de senaste fem åren visar på små variationer. Som ett led i att förbättra kunskapsresultaten behöver skolan analysera hur verksamheten kan förbättras. Skolan måste ta ett större ansvar för att pröva så att undervisningsmetoder och stödjande insatser är de rätta. Vidare behöver undervisningen bättre anpassas efter de enskilda elevernas förutsättningar, behov och intressen.

Tillsynen visar att Rådaskolan har brister i viktiga system som kan öka måluppfyllelsen. Ett exempel är skolans individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som brister i tydlighet om vilka mål eleverna ska nå. Detta leder till att eleverna inte har tillräcklig information om sin kunskapsutveckling och vad de behöver arbeta med för att nå en ökad måluppfyllelse.

Elever och lärare uppger att de trivs. Elever berättar om stimulerande undervisning, men också att det varierar mellan lärare hur stimulerande undervisningen är. Eleverna ger blandade beskrivningar av sin skola. Elevernas kritik riktar sig mot att inflytande, delaktighet och undervisningssätt varierar mellan lärare, vilket även konstateras i samband med Skolinspektionens verksamhetsbesök.

Besök i obligatoriska särskolan visar att eleverna ges goda möjligheter i sin kunskapsutveckling och att de har lust att lära. I särskolan arbetar lärarna utifrån elevernas förutsättningar och behov. Lärarna följer upp elevernas kunskapsutveckling och skriver individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som har likartade brister som i grundskolan. Av tillsynen framkommer inte annat än att undervisningen för dessa elever uppfyller författningarnas krav.

Skolinspektionen har i tillsynen av Rådaskolans grundskola och särskola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever i grundskolan ges inte möjlighet att lägst nå målen att uppnå i samtliga ämnen i årskurs 9 (Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer, Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan och 2 kap. 6 § grundskoleförordningen).
- Lärarna i grundskolan och särskolan ger inte i tillräcklig utsträckning eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling (7 kap. 2 § grundskoleförordningen, 7 kap. 1 § sarskoleförordningen och Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16)).
- Rektorn tar inte i tillräcklig omfattning ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen (2 kap 2 § skollagen, Lpo 94, 1 den enskilda skolans utveckling, 2.3 Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering och 2.8 rektors ansvar).
- Lärarna i grundskolan arbetar inte tillräckligt med att anpassa undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenhet och tänkande (1 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning och Lpo 94, 2.2 Kunskaper).
- Alla lärare i grundskolan tar inte ansvar för att de regler som är fastställda för skolan följs (Lpo 94, 2.1 Normer och värden, Riktlinjer).
- Grundskolans och sarskolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte förordningens krav (14a kap. 8 § skollagen).
- Grundskolan upprättar inte åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Rektor och Melleruds kommun har ansvar för att skolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Melleruds kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Melleruds kommun snarast vidtar åtgärder för

att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit juristen Charlotte Fagher.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund

Enhetschef

Ulla-Britt Norin

Undervisningsråd

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Melleruds kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Rådaskolan den 26 och 27 oktober 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Rådaskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Rådaskolan intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 8. Antal elever på Rådaskolan

Skolan	Antal elever
Grundskoleklass	304
Obligatorisk särskola	10

Källa: Rådaskolans verksamhetsredogörelse

Utbildningen vid Rådaskolan omfattar kommunens samtliga elever i den kommunala grundskolans årskurser 7–9 samt obligatorisk särskola för årskurserna 1–10.

Under några år fram till hösten 2009 var Rådaskolan en skola för årskurserna 8–9. Sedan hösten 2009 är skolan åter en 7–9 skola.

Tillsynsprotokoll för Rådaskolans grundskola 7-9

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte möjlighet att lägst nå målen att uppnå i samtliga ämnen i årskurs 9.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2. Mål och riktlinjer

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan

2 kap.6 § grundskoleförordningen

Motivering:

Elevernas betygsresultat för årskurs 9 har de senaste fem åren legat på en lägre nivå än resultaten för riket. 2009 var det svagaste året då drygt 40 procent av eleverna lämnade grundskolan utan att nå minst betyget godkänt i samtliga ämnen. Enligt Skolverkets statistik för läsåret 2008/2009 var det 58,2 procent av eleverna som nådde målen i samtliga ämnen jämfört med 77 i riket, 75,4 procent var behöriga till nationellt program i gymnasieskolan jämfört med 88,8 i riket och det genomsnittliga meritvärdet² var 180,6 jämfört med 209,6 i riket.

När det gäller behörighet till nationellt program i gymnasieskolan och genomsnittligt meritvärde är skillnaden liten mellan flickors och pojkars resultat. Skillnaden är något större när det gäller andel elever som uppnått målen i alla ämnen dvs. 54,7 procent av flickorna och 61,4 procent av pojkarna.

Skolinspektionen har efter tillsynsbesöket tagit del av Skolverkets statistik för år 2010 som visar att 65 procent av eleverna nådde målen i samtliga ämnen jämfört med 76,6 i riket, 83,5 procent var behöriga till nationellt program på gymnasieskolan jämfört med 88,2 i riket och det genomsnittliga meritvärdet var 193,4 poäng jämfört med 208,8 i riket.

Sammanfattningsvis konstaterar Skolinspektionen att skolans resultat de senaste fem åren är lägre än motsvarande resultat för riket i stort. Närmare var tredje elev i årskurs nio lämnade skolan 2010 utan att ha nått målen i samtliga ämnen. Detta innebär att skolan måste vidta åtgärder för att garantera att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Tillsynen visar att Rådaskolan har brister i viktiga system som kan öka måluppfyllelsen. Ett exempel är skolans individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som brister i tydlighet om vilka mål eleverna ska nå. Detta leder till att eleverna inte

² Meritvärdet räknas fram genom att bokstavsbetygen översätts till siffror där MVG ger 20, VG 15 och G 10. Därefter räknas de 16 bästa betygen samman och ger det så kallade meritvärdet. En elev som har minst 16 betyg kan alltså ha högst 320 och minst 160 poäng i meritvärde.

har tillräcklig information om sin kunskapsutveckling och vad de behöver arbeta med för att nå en ökad måluppfyllelse. Skolinspektionen bedömer att skolan måste arbeta mera för att ge alla elever förutsättningar att lägst nå målen för utbildningen i samtliga ämnen. Se vidare under bedömningsområdet; Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Lärarna ger inte i tillräcklig utsträckning eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling.

Författningsstöd

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16)

Motivering:

De skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av uppfyller författningarnas krav i varierande grad. Skolans individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen brister i tydlighet om vilka mål eleverna ska nå. Det förekommer uttryck som har med elevens personliga inställning till ämnet att göra exempelvis "att vara aktiv" eller "fortsätt på samma sätt". Detta leder till att eleverna inte har tillräcklig information om sin kunskapsutveckling och vad de behöver arbeta med för att nå en ökad måluppfyllelse.

Bedömningarna är inte heller förenliga med syftet med de skriftliga omdömena att informationen ska ha en formativ funktion, dvs. läraren lyfter fram elevens utvecklingsmöjligheter i syfte att stimulera till fortsatt lärande.

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte i tillräcklig omfattning ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd

2 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 1 den enskilda skolans utveckling, 2.3 Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering och 2.8 rektors ansvar

Motivering:

Vid Rådaskolan följs elevernas kunskapsresultat upp i samtliga ämnen på individnivå och sammanställningar görs i kvalitetsredovisningen på skolnivå när det gäller nationella provresultat och betygsstatistik. Lärare och rektorn berättar att de diskuterar måluppfyllelsen vid olika konferenser där resultaten analyseras, men skolan har inget systematiskt arbete där analysen dokumenteras och åtgärder för utveckling skrivs ner. I kvalitetsredovisningen återfinns en mycket kort analys av måluppfyllelsen. Skolans rutiner och strukturer för ett systematiskt kvalitetsarbete måste förbättras så att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas samt att nya metoder prövas och utvecklas.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Fokus på lärande****Bedömning:**

Lärarna arbetar inte tillräckligt med att anpassa undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Författningsstöd:

1 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Motivering:

Utifrån lektionsbesök och intervjuer är Skolinspektionens intryck att elever alltför ofta arbetar på samma sätt eller får välja mellan fler uppgifter av samma karaktär och att en del elever skulle klara större utmaningar i sitt lärande. Eleverna beskriver att arbetet i en del ämnen kan upplevas som enahanda när det gäller innehåll, arbetssätt och arbetsformer. Undervisningen utgår inte i tillräckligt hög grad från elevernas tidigare erfarenhet och kunskaper. Samtidigt lyfts goda exempel fram där läraren utgår från elevernas erfarenhet och intressen, varierar arbetssätt och redovisningsformer på ett sätt som ger eleverna lust att lära. Lärarna behöver därför samverka för att sprida goda exempel på hur de kan utveckla sitt arbete så att undervisningen i alla ämnen blir mer stimulerande.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero**Bedömning:**

Alla lärare tar inte ansvar för att de regler som är fastställda för skolan följs.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.1 Normer och värden, Riktlinjer

Motivering:

Eleverna upplever inte att skolans trivselregler är anpassade utifrån elevernas och skolans behov, samt att alla lärare inte kräver att eleverna följer reglerna. Detta har bland annat till följd att reglerna inte efterlevs. Skolinspektionen ser det som angeläget att detta område bör utvecklas.

Bedömning:

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte förordningens krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:

Vid Rådaskolan bedrivs ett arbete för att förhindra kränkande behandling. Skolans plan mot kränkande behandling kan dock inte anses motsvara vad lagen kräver. I planen anges exempelvis inte vilka insatser som ska påbörjas och genomföras under det kommande året trots att en kartläggning av verksamhetens behov genomförs bland annat genom elevenkäter. Planen gäller för grundskola och särskola men behov och rutiner för de olika verksamheterna är inte tydliggjorda. Skolans plan saknar också en utvärdering av hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde: Särskilt stöd****Bedömning:**

Skolan upprättar inte åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka elevens behov är och hur de ska tillgodoses. Det ska också finnas en beskrivning av hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. En följd av dessa krav är att målen för åtgärdsprogrammet måste formuleras så att det framgår tydligt vad som krävs för att eleven ska nå de nationella målen. Så är inte alltid fallet i de åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av. Som huvudmål anges att " X

ska få igång motivationen och ges möjligheter till att nå målen för grundskolan” och som delmål bland annat att ”X ska följa schemat och ansvarar för att gå på alla lektioner”.

Skolinspektionen bedömer att åtgärderna som skolan föreslår sällan är tillräckligt konkreta och inte är relaterade till läroplanen och kursplanerna i tillräcklig utsträckning.

Tillsynsprotokoll för Rådaskolans obligatoriska särskola 1-10

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Lärarna ger inte i tillräcklig utsträckning eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling.

Författningsstöd:

7 kap. 1 § särskoleförordningen

Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16)

Motivering:

Individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen för särskolans elever brister i tydlighet om vilka mål eleverna ska nå. Exempelvis relateras omdömen om elevens kunskapsutveckling inte till de nationella målen i varje ämne som eleven får undervisning i. Detta leder till att eleverna inte har tillräcklig information om sin kunskapsutveckling och vad de behöver arbeta med för att nå en ökad måluppfyllelse.

Bedömningarna är inte förenliga med syftet med de skriftliga omdömena att informationen ska ha en formativ funktion, dvs. läraren lyfter fram elevens utvecklingsmöjligheter i syfte att stimulera till fortsatt lärande

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte förordningens krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:

Rådaskolans plan mot kränkande behandling gäller för såväl grundskolans som särskolans verksamhet, men behov och rutiner för de olika verksamheterna är inte tydliggjorda. Särskolan har dock lämnat synpunkter utifrån sin verklighet. Se vidare under bedömningsområde; Trygghet och studiero för Rådaskolans grundskola

Bilaga 2

Tillsynsprotokoll och bedömningar för kommunens gymnasieskolor

Tillsynsprotokoll och bedömningar för kommunens gymnasieskolor

Tillsyn i Dahlstiernska gymnasiet

Gymnasieskola

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Dahlstiernska gymnasiet och Melleruds kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Det pågår ett arbete för att förbättra elevernas kunskapsresultat vid Dahlstiernska gymnasiet. Betygsresultaten för de studieförberedande program som redovisas i offentlig statistik visar en positiv utveckling medan måluppfyllelsen är sämre på de yrkesförberedande programmen. Alla elever ges, trots skolans ansträngningar, inte möjligheter att lägst nå grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier.

Dahlstiernska gymnasiet behöver vidta åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen vid skolan. I detta arbete är det viktigt att skolan fortsättningsvis upprättar åtgärdsprogram i enlighet med bestämmelserna. Det finns också andra viktiga områden att åtgärda i skolans fortsatta utveckling mot de nationella målen.

Skolinspektionen har i tillsynen av Dahlstiernska gymnasiet identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever vid skolan ges inte möjligheter att lägst nå grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier (Avsnitt 2.1 i läroplanen för de frivilliga skolformerna, Lpf 94).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en årlig plan mot kränkande behandling (14 a kap. 8 § skollagen samt 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling).
- Skolans lokala kurser uppfyller inte kraven i bestämmelserna (2 kap. 14 och 16 §§ gymnasieförordningen)
- Åtgärdsprogram utarbetas inte i alltid för elever som har behov av särskilda stödinsatser (8 kap. 1 a § gymnasieförordningen).
- Rektorn fattar inte alltid beslut enligt författningarna (5 kap. 22 § gymnasieförordningen).

Rektor och Melleruds kommun har ansvar för att Dahlstiernska gymnasiets brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Melleruds kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Melleruds kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har juristen Charlotte Fagher och undervisningsrådet Erik Bergeå deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund

Enhetschef

Gerhard Eriksson

Undervisningsråd

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Melleruds kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Dahlstiernska gymnasiet den 19 och 20 oktober 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. För elever som har påbörjat utbildningen före den 1 juli 2011 ska 1985 års skollag fortsätta att tillämpas tills dess att eleverna avslutat sin utbildning. Det innebär att 1985 års skollag under dessa perioder är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och skola/skolor, dels den information som samlats in under besöket. I Dahlstiernska gymnasiet intervjuades rektor, lärare, elevhälsoteamet, och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 9. Antal elever på Dahlstiernska gymnasiet

Dahlstiernska gymnasiet	Antal elever
Gymnasieskolan	229

Källa: Dahlstiernska gymnasiet

Dahlstiernska gymnasiet, som startade 1996, bedriver sin verksamhet i relativt nya ändamålsenliga lokaler som invigdes 2002. Skolans lokaler används till viss del även av Kulturbruket på Dal, som är en kulturscen som stöds av Melleruds kommun och av Västra Götalandsregionen.

Dahlstiernska gymnasiet erbjuder fem nationella program: Barn- och fritidsprogrammet (BF), Estetiska programmet (ES) med inriktningen musik, Naturvetenskapsprogrammet (NV), Samhällsvetenskapliga programmet (SP) med inriktningarna ekonomi och samhällsvetenskap samt Teknikprogrammet (TE). Dessutom finns gymnasieskolans individuella program och Dahlstiernska programmet – ett specialutformat program som bedriver utbildning enligt förordningen om försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning. Inom ramen för de individuella programmen bedrivs i samarbete med Socialtjänsten, "Passagen", en verksamhet för elever med stort stödbehov. Melleruds kommun samverkar med Fyrbodals övriga gymnasieskolor gällande övriga nationella program.

Tillsynsprotokoll för Dahlstiernska gymnasiet

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och tillgång

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever vid skolan ges inte möjligheter att lägst nå grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier.

Författningsstöd:

Avsnitt 2.1 i läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf 94)

Motivering:

Vid en jämförelse med kommungruppen och riket framkommer att den genomsnittliga betygspoängen för de studieförberedande programmen NV, SP och TE är högre än motsvarande värden för kommungruppen och riket, vilket framkommer av Skolverkets officiella statistik. Dock nådde inte alla skolans elever grundläggande behörighet³ till universitets- och högskolestudier 2009. Av de kurser som redovisas per program⁴ i officiell statistik för år 2009 är det endast i kurser på SP som andel elever med minst betyget Godkänt är 100 procent. Det finns inte officiell statistik att tillgå för övriga program. Resultat som baseras på färre än 10 elever redovisas inte i officiell statistik. Inte heller redovisas resultat av utbildningar vid individuella program.

Dokumentstudier och intervjuer med rektor och lärare visar att drygt hälften av eleverna på individuella program 2009 kunde nå målen för utbildningen och därmed söka nationella program.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Dahlstiernska gymnasietns likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en årlig plan mot kränkande behandling.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen samt 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

³ Eleven har fullständigt slutbetyg (2500 poäng) med betyget Godkänt i minst 2250 gymnasiepoäng inklusive kärnämneskurserna svenska A och B (alternativt svenska som andraspråk A och B), engelska A samt matematik A.

⁴ Andel elever med minst betyget Godkänt i kärnämneskurser, två karaktärsämneskurser samt projektarbete fördelade efter program.

Motivering:

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever.

Vid intervjuer med skolledning, elever och personal framkommer att Dahlstiernska gymnasiet bedriver ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Detta arbete har dokumenterats i skolans likabehandlingsplan. Likabehandlingsplanen är dock upprättad utifrån äldre bestämmelser och inte utifrån skollagens bestämmelser om åtgärder mot kränkande behandling. Planen utgår inte från en aktuell kartläggning av verksamhetens behov och beskriver inte med utgångspunkt i denna kartläggning vilka åtgärder som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. Det finns inte heller någon redogörelse för hur de under föregående år planerade åtgärderna har genomförts. Vid intervjuer framkommer vidare att endast ett fåtal elever känner till innehållet i likabehandlingsplanen.

Skolinspektionen bedömer att skolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Undervisning och tillgång

Bedömning:

Skolans lokala kurser uppfyller inte kraven i bestämmelserna.

Författningsstöd:

2 kap. 14 och 16 §§ gymnasieförordningen

Motivering:

En lokal kurs ska ge kunskaper i ett eller flera ämnen inom ett bestämt kunskapsområde och svara mot sådana behov som inte tillgodoses genom en nationellt fastställd kursplan. I de fall en kursplan för en lokal kurs är avsedd att tillämpas inom ett nationellt program ska den vara förenlig med de nationellt fastställda programmålen.

De kursplaner för fem lokala kurser som Skolinspektionen tagit del av och som utgör utbudet av lokala kurser på Dahlstiernska gymnasiet motsvarar inte författningarnas krav. Innehållet är dels av hobbykaraktär dels av sådan karaktär att kunskapsinnehållet kan tillgodoses inom en nationellt fastställd kursplan. Vidare bedömer Skolinspektionen att det inte är tillåtet att anordna den lokala kursen PBTE 1500/LK – Körkortsteori vid Dahlstiernska gymnasiet, eftersom skolan inte erbjuder utbildning på det nationella Fordonsprogrammet (FP).

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Åtgärdsprogram utarbetas inte i alltid för elever som har behov av särskilda stödinsatser.

Författningsstöd:

8 kap. 1 a § gymnasieförordningen

Motivering:

Om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn enligt förordningen se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas.

Enligt vad som framkommer vid intervjuer med personal och skolledning har Dahlstiernska gymnasiet upprättat ett antal åtgärdsprogram, men endast för elever med stora behov av särskilda stödåtgärder. Upprättandet av åtgärdsprogram har inte alltid föregåtts av utredningar som initierats av rektorn även om han har deltagit i möten där specialpedagog och lärare diskuterat extra stödinsatser för enskilda elever. Vidare framkommer att flera elever i behov av särskilt stöd får sådant stöd utan att stödinsatserna åtföljs av något åtgärdsprogram. Av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framgår vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt datum för uppföljning.

Skolinspektionen bedömer att rektorn alltid ska se till att behoven utreds och att åtgärdsprogram upprättas när någon elev har behov av särskilda stödåtgärder. Se vidare Skolverkets Allmänna råd (SKOLFS 2008:25)

Bedömningsområde: Rektors beslutsfattande**Bedömning:**

Rektorn fattar inte alltid beslut enligt författningarna

Författningsstöd:

5 kap. 22 § gymnasieförordningen

Motivering:

Rektorn vid Dahlstiernska gymnasiet fattar exempelvis inte alltid beslut om utökat program.

Enligt förordningen får en elev frivilligt delta i undervisning i en eller flera kurser som ligger utanför elevens fullständiga program, om eleven kan antas tillgodogöra sig undervisningen på ett tillfredsställande sätt på såväl fullständigt program som den eller de frivilliga kurserna (utökat program). Beslut om utökat program ska fattas av rektorn.

Vid dokumentstudier och i samband med elev- och personalintervjuer framkommer att det ibland saknas rektorsbeslut om utökat program.

Bilaga 3

Tillsynsprotokoll och bedömningar för kommunens vuxenutbildning

Tillsynsprotokoll och bedömningar för kommunens vuxenutbildning

Tillsyn i Lärcentrum

Grundläggande vuxenutbildning

Gymnasial vuxenutbildning

Svenska för invandrare, (Sfi)

Särvux

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers och studerandes möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Lärcentrum och Melleruds kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Lärcentrum i Melleruds kommun är till stor del en väl fungerande verksamhet. I kvalitetsredovisningen analyseras resultaten av verksamhetens måluppfyllelse på ett tydligt sätt. Inom den gymnasiala vuxenutbildningen erbjuds de studerande ett brett kursutbud, men inom den grundläggande vuxenutbildningen erbjuds dock inte alla de kunskapsområden som föreskrivs i förordningen om kommunal vuxenutbildning. Därutöver behöver Lärcentrum utveckla sin plan mot kränkande behandling.

Skolinspektionen har i tillsynen av Lärcentrum identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en årlig plan mot kränkande behandling. (14 a kap. 8 § 1985: års skollag)
- Verksamheten erbjuder inte kurser inom samtliga kunskapsområden inom grundläggande vuxenutbildning. (2 kap. 16 § förordningen om kommunal vuxenutbildning)

Rektor och Melleruds kommun har ansvar för att Lärcentrums brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre från den dag beslutet för Melleruds kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Melleruds kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har juristen Charlotte Fagher och undervisningsrådet Gerhard Eriksson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund

Enhetschef

Erik Bergeå

Undervisningsråd

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Melleruds kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Lärcentrum den 21 oktober 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men för kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare ska 1985 års skollag fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2012. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram till dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Lärcentrum, dels den information som samlats in under besöket. I Lärcentrum intervjuades rektorn, lärare, annan personal och studerande. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av Lärcentrum

Tabell 10. Antal elever på Lärcentrum

Lärcentrum	Antal elever
Grundläggande vuxenutbildning	80
Gymnasial vuxenutbildning inkl. studerande från Dalslands kommuner	160
Svenska för invandrare (Sfi)	85
Särvux	17
Totalt på Lärcentrum	342

Källa: Melleruds kommun

Vid lärcentrum i Mellerud finns 12 anställda lärare varav fyra visstidsanställda. Inom Lärcentrum erbjuds förutom ovan nämnda utbildningsformer även Uppdragsutbildning och Högskoleutbildning på distans. Rektor och administrationen är placerade på gymnasieskolan. Merparten av utbildningen äger rum i Lärcentrums egna lokaler i centrala Mellerud. Omvårdnadsprogrammet och matematik- och datakurserna är förlagda i andra lokaler i nära anslutning till Lärcentrums egna lokaler. Yrkesutbildningarna VVS och svets bedrivs i den nyligen nedlagda fabriken i Åsensbruk.

Kommunerna Bengtsfors, Åmål, Mellerud samt Dals Ed samarbetar enligt ett samverkansavtal om yrkesutbildningen som förlagts till Bengtsfors. Yrkesutbildningen har upphandlats från Hermods och består av detaljhandelsutbildning, elektrikerutbildning, omvårdnadsutbildning, svetsutbildning och truckförarutbildning.

Tillsynsprotokoll för Lärcentrum

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av verksamheten

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Lärandemiljön

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning och betyg

Undervisningstid och tillgång

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Lärandemiljön

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 §, 1985 års skollag

Motivering:

Lärcentrum bedriver ett målinriktat arbete mot kränkande behandling. Det faktum att det i verksamheten finns studerande från många olika kulturer och bakgrunder får inte negativa konsekvenser på lärmiljön. Enligt rektorn har det snarare bidragit till en lugn och trivsamt lärmiljö. Rektorn och lärare uppger vid intervjuer att de kontinuerligt arbetar med att skapa trygghet och en god lärmiljö. Detta sker bland annat genom kollegialt lärande samt värderingsövningar. Rektorn har dessutom minst två gånger per termin så kallade studeranderåd. Inom ramen för dessa ges de studerande möjlighet att lyfta självupplevda värdegrundsrelaterade frågor, så som upplevda kränkningar och likabehandling. Denna bild bekräftas av de studerande. Om det skulle uppstå en problematisk situation agerar Lärcentrum omgående genom att ha samtal med de inblandade samt i lärarkollegiet.

I Lärcentrums plan mot kränkande behandling finns dock brister. Planen tar inte sin utgångspunkt i en kartläggning av den aktuella situationen på skolan. Enligt rektorn har Lärcentrum, under de sista tio åren, inte upplevt någon förutsägbar riskfaktor. Rektorn menar att Lärcentrum inte hade kunnat förutse de få situationer som uppkommit med stöd av en kartläggning. Dock kommer Lärcentrum tillsammans med studeranderådet att ta fram en ny uppdaterad plan inför 2011. I den nya planen kommer Lärcentrum kort att beskriva risksituationen och om möjligt vara mer konkreta med planering.

Skolinspektionen konstaterar att det finns ett väl genomtänkt värdegrundsarbete vid Lärcentrum i Mellerud. Skolinspektionen konstaterar också att Lärcentrum satt igång ett arbete för att identifiera risksituationer vilka i sin tur måste utnyttas i att det i planen mot kränkande behandling formuleras tydliga mål för värdegrundsarbetet under det kommande året.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bristområde: Undervisning och tillgång

Bedömning:

Lärcentrum erbjuder inte kurser inom samtliga kunskapsområden inom grundläggande vuxenutbildning.

Författningsstöd:

2 kap. 16 § förordningen om kommunal vuxenutbildning

Motivering:

Varje kommun ansvarar för att de kommuninvånare som önskar och har rätt till grundläggande vuxenutbildning erbjuds sådan utbildning. Grundläggande vuxenutbildning ska anordnas i form av kurser inom olika kunskapsområden. Dessa kunskapsområden är svenska, svenska som andra språk, engelska, matematik, samhällskunskap, religionskunskap, historia, geografi, fysik, kemi, biologi och hem- och konsumentkunskap. I Melleruds kommun erbjuds endast den grundläggande vuxenutbildningens kärnämnen det vill säga svenska, svenska som andra språk, matematik, engelska och samhällskunskap.

